

WIADOMOŚCI WRATUSZOWE

Informator Urzędu
Miejskiego w Cieszynie

31 lipca 2026
Nr 15 (1151)
ISSN: 1234-1746

LISZT WRACA DO CIESZYNA

Zapraszamy na wyjątkowy
koncert w Kościele Jezusowym.

S. 8-9 »

SAMOTNOŚĆ NIE MA WIEKU

Zostań wolontariuszem i podaruj
komuś swoją obecność.

S. 15 »

ULICA KATOWICKA W REMONCIE

Utrudnienia w ruchu i zmiany
w kursowaniu autobusów.

S. 18 »

POZNAJ PROGRAM TRÓJŁY!

Jubileuszowa edycja Skarbów
z Cieszyńskiej Trójkąt coraz bliżej!

S. 24 »

RUSZA NABÓR PROJEKTÓW DO BUDŻETU OBYWATELSKIEGO 2027! WIĘCEJ – S. 14.

Lato pełne wydarzeń

**GABRIELA
STASZEKIEWICZ**

Burmistrz Cieszyna

Drogie Mieszkanki i Mieszkańcy Cieszyna! Lipiec w Cieszynie po raz kolejny pokazał, jak różnorodne i bogate jest życie naszego miasta. Za nami intensywne tygodnie, podczas których w Cieszynie nie brakowało okazji do spotkań, wspólnego świętowania i udziału w wydarzeniach. Każde z nich miało inny charakter, ale wszystkie tworzyły bogaty program letnich aktywności. Niezmiennie cieszy mnie fakt, że każdy tydzień wakacji przynosi wydarzenia, które łączą mieszkańców, pielęgnują lokalne dziedzictwo, promują kulturę, budują naszą wspólnotę oraz przypominają o historii i wartościach, które od pokoleń tworzą tożsamość Cieszyna. To właśnie dzięki takim inicjatywom Cieszyn pozostaje miejscem tętniącym życiem, otwartym na mieszkańców i gości, a jednocześnie z szacunkiem pielęgnującym swoje tradycje.

CO ZA NAMI?

Początek miesiąca upłynął pod znakiem wyjątkowego jubileuszu. Wernisaż wystawy „Ślad, litera, piksel” zainaugurował obchody 30-lecia Muzeum Drukarstwa

w Cieszynie – instytucji od lat zajmującej ważne miejsce na kulturalnej mapie naszego miasta. Wydarzenie było nie tylko okazją do zaprezentowania wyjątkowej ekspozycji, ale także rozpoczęciem cyklu jubileuszowych spotkań, które przez kolejne miesiące będą przypominać o bogatej historii drukarstwa i niezwykłym dorobku muzeum.

Lipiec przyniósł także niezwykle wzruszające spotkanie z przedstawicielami trzech pokoleń rodziny Państwa Pieczonka, obchodzącej jubileusz 100-lecia rodzinnej pracowni złotniczej. To właśnie dzięki takim rodzinom Cieszyn od pokoleń słynie z wyjątkowego rzemiosła artystycznego i filigranu cieszyńskiego – jednej z najcenniejszych wizytówek naszego regionu. Dorobek pracowni znany jest daleko poza granicami Śląska Cieszyńskiego. Powstawały tu dzieła przekazywane św. Janowi Pawłowi II, królowej Belgii, uczelniom wyższym, samorządom i instytucjom kultury. Szczególnym momentem spotkania były wspomnienia seniora rodu, który w przyszłym roku ukończy sto lat. Jego opowieści o dawnym Cieszynie i tajemnicach filigranu przypomniały, jak ogromną wartość mają ludzie pielęgnujący lokalne tradycje i przekazujący je kolejnym pokoleniom.

W połowie miesiąca do mojego gabinetu dotarła wyjątkowa kartka pocztowa z Kołobrzegu od dzieci i opiekunów uczestniczących w koloniach organizowanych przez Parafię św. Elżbiety w Cieszynie. Ten piękny gest był nie tylko miłym podziękowaniem, ale także przypomnieniem ubiegłorocznego spotkania z kolonistami podczas mojego urlopu. Takie chwile pokazują, że budowanie relacji z miesz-

kańcami trwa również poza oficjalnymi uroczystościami, a serdeczna pamięć pozostaje na długo.

Jednym z najważniejszych wydarzeń lipca były obchody upamiętniające pięciu strażaków, którzy 19 lipca 1970 roku oddali życie, broniąc Mostu Wolności przed niszczycielską siłą powodzi. W uroczystości uczestniczyli strażacy z Polski i Czech oraz przedstawiciele samorządów obu miast położonych nad Olzą. Złożenie kwiatów, opuszczenie symbolicznego wieńca do rzeki oraz utworzenie wodnego mostu przez strażaków stały się wyrazem pamięci, wdzięczności i szacunku dla tych, którzy do końca pozostali wierni strażackiej przysiędze. To wydarzenie przypomniało wszystkim, że historia Cieszyna tworzona jest przez ludzi gotowych poświęcić własne życie dla dobra innych.

Cieszyn niezmiennie pozostaje także miejscem licznych wydarzeń rodzinnych i rekreacyjnych. W Hali Widowiskowo-Sportowej odbyła się międzynarodowa wystawa Double Border Cat Show, która przyciągnęła miłośników kotów z Polski i Czech. Uczestnicy mogli podziwiać wiele wyjątkowych ras oraz spędzić czas w przyjaznej, rodzinnej atmosferze. Równie dużym zainteresowaniem cieszył się rodzinny piknik ekologiczny na cieszyńskim Rynku, zorganizowany wspólnie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego. Spektakle teatralne, warsztaty, pokazy służb mundurowych, znakowanie rowerów, ekologiczne porady oraz liczne atrakcje dla najmłodszych pokazały, że edukacja ekologiczna może być ciekawa, angażująca i pełna dobrej zabawy. Takie inicjatywy uczą odpowie-

fot. BSK

fot. BSK

fol. BSK

fol. BSK

Muzyka, spacer, kino i wyjątkowe wydarzenia czekają na mieszkańców oraz gości.

działności za środowisko, jednocześnie integrując całe rodziny i zachęcając do aktywnego uczestnictwa w życiu miasta.

Lipiec był również czasem wyrażenia wdzięczności tym, którzy każdego dnia dbają o bezpieczeństwo mieszkańców. Podczas obchodów Święta Policji podziękowaliśmy funkcjonariuszom, funkcjonariuszom oraz pracownikom Policji za ich profesjonalizm, odpowiedzialność i codzienną służbę. Wręczone awanse i odznaczenia były wyrazem uznania dla ich zaangażowania. Podkreśliliśmy również znaczenie planowanej budowy nowej siedziby Komendy Powiatowej Policji

w Cieszynie, która stworzy nowoczesne warunki pracy dla obecnych i przyszłych pokoleń policjantów. Bo najważniejszą inwestycją zawsze pozostają ludzie – ich wiedza, doświadczenie i gotowość niesienia pomocy drugiemu człowiekowi.

W CIESZYNIE LATO TRWA W NAJLEPSZE!

Miłośnicy muzyki mogą uczestniczyć w koncertach z cyklu „Lato z Muzyką”, podczas których Park Pokoju wypełnia się dźwiękami różnych gatunków i wyjątkową atmosferą letnich niedzielnych spotkań. Na miłośników kina czekają wieczorne seanse w ramach cyklu „Wakacyjne Kadry” – filmowe historie oglądane pod gwiazdami tworzą niepowtarzalny klimat wakacyjnych wieczorów. Cieszyn zaprasza także do odkrywania jego historii i tajemnic podczas Spacerów z Zamkiem

Cieszyn, Spacerów Szersznikowskich oraz Letnich spacerów wśród starych książek. To doskonała okazja, aby poznać miasto z nowej perspektywy, posłuchać ciekawych opowieści i zobaczyć miejsca, które kryją niezwykle historie.

W programie lata znajdziecie także: Koncerty Wyższobramskie, Jarmark Piastowski, wydarzenia w ramach „Skarbów z Cieszyńskiej Tróły”, Kocia Szajka FEST 2, a także wyjątkowe Święto Herbaty na Górze Zamkowej.

Zapraszamy do Cieszyna na sierpniowe wydarzenia pełne muzyki, kultury i wyjątkowych spotkań. To doskonała okazja, aby spędzić wakacyjny czas w niezwyklej atmosferze naszego miasta, odkrywać jego historię, korzystać z bogatej oferty kulturalnej i wspólnie tworzyć piękne, letnie wspomnienia.

Zdjęcie z 1. strony: Krystian Firla

Kino Piast

Dyskusyjny Klub Filmowy

FAFIK

lipiec, sierpień '26

Tam, gdzie rośnie muzyka

rez. Kathrine Philip | Dania, Szwecja | dokumentalny | 2016 | 90 min | 2D napisy

PT. 31.07 | 20:00

Kłątwa Doliny Węży z autorską narracją rapera ŁONY!

rez. Marek Piastrak | Polska, 25BR | 1987/2025 | 99 min | 2D

CZW. 06.08 | 20:00

Monterey Pop (re-release)

rez. D.A. Pannabecker | USA | 1968 | 78 min | 2D napisy

CZW. 13.08 | 20:00

Interpretacje – miesiofoto

Cieszyńskie Towarzystwo Fotograficzne i Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy” zapraszają na wernisaż wystawy „Interpretacje”. W piątek, 7 sierpnia o godz. 18:00 w Miejskiej Galerii Sztuki Współczesnej 12 otworzymy wystawę prezentującą zdjęcia miesiąca autorstwa członków CTF. Będzie ją można zwiedzać do 28 sierpnia.

Zdjęcie miesiąca, czyli w skrócie „Miesiofoto”, to cykliczny konkurs fotograficzny organizowany przez członków Cieszyńskiego Towarzystwa Fotograficznego podczas ich comiesięcznych spotkań. Konkurs od lat stanowi twórcze wyzwanie mobilizujące fotografów do regularnej pracy, poszukiwania nowych tematów oraz nieustannego doskonalenia warsztatu. Co do zasady konkurs trwa miesiąc, ale bywa, że jego czas się wydłuża.

Prace zgłaszane do konkursu są prezentowane podczas spotkań Cieszyńskiego Towarzystwa Fotograficznego i oceniane przez samych członków stowarzyszenia. To właśnie ich głosy decydują o przyznaniu miejsc i wyborze fotografii prezentowanych na tej wystawie. Tradycją „Miesiofoto” jest również to, że laureat każdej edycji proponuje temat kolejnego konkursu, dzięki czemu projekt nieustannie ewoluuje, odzwierciedlając zainteresowania, doświadczenia i wrażliwość jego uczestników. Dawniej zwycięskie miejsce wystawiane było w tzw. Galerii Jednego Zdjęcia, w oknie Cieszyńskiego Ośrodka Kultury „Dom Narodowy”.

Prezentowana wystawa „Interpretacje” gromadzi fotografie nagrodzone pierw-

szym, drugim i trzecim miejscem w ostatnich edycjach konkursu z lat 2024–2026. To przekrojowy zapis dwóch lat fotograficznych poszukiwań – od pejzażu po portret, od dokumentalnej obserwacji po świadome kreowanie obrazu. Każda fotografia jest indywidualną wypowiedzią autora, ale razem tworzą opowieść

o sile wspólnoty ludzi połączonych pasją patrzenia.

Zapraszamy do spotkania z ujęciami, które najlepiej pokazują, czym jest fotografia w wydaniu CTF: rozmową, poszukiwaniem i nieustanną ciekawością świata. ♦

COK

Lato z Muzyką

Tradycyjnie już od pierwszych tygodni lata w cieszyńskim Parku Pokoju gości muzyka na żywo w najlepszym wykonaniu! Koncerty z cyklu „Lato z Muzyką” odbywają się w niedziele, zawsze o godzinie 16:00.

Zaznaczamy, że są one organizowane wyłącznie przy warunkach atmosferycznych sprzyjających delectationowi się dźwiękami w plenerze. W przypadku deszczu są przenoszone do sali widowiskowej Domu Narodowego.

Oto program koncertów, które jeszcze przed nami:

- **2 sierpnia** – Zespół Tomasza Telakowskiego,
 - **9 sierpnia** – Kacper Bator i Paweł Gwóźdź,
 - **22 sierpnia** – Studio wokalne e_jk.
- Udział w koncertach jest bezpłatny.

Koncerty poprowadzą Grażyna Durlow i Roman Matyja, a ich organizatorem jest Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy”.

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do zmian w programie. ♦

COK

Tramvibes 2026

Rozkręcamy lato w rytmie Tramvibes! House'owe brzmienia, zachody słońca i wyjątkowa atmosfera na dachu Transgranicznego Centrum Informacji Turystycznej – to wszystko czeka na uczestników piątkowych spotkań z muzyką. Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy” zaprasza na kolejne odsłony cyklu TRAMVIBES 2026!

Koncerty odbywają się **w piątki lipca i sierpnia od godz. 18:00!** W razie złych warunków atmosferycznych wydarzenie zostanie przeniesione do Domu Narodowego. Kto dla nas jeszcze zagra?

■ **31 lipca:** SERGIUSZ RUDNIK i JOHN LEON,
■ **7 sierpnia:** MATT RUDNICKI i YACHO,
■ **14 sierpnia:** PETER K i WUEK,
■ **21 sierpnia:** BERRY i GROOVE MEDICINE,
■ **28 sierpnia:** DA AUDIO i BEARD BROTHERS.

UWAGA! Część wykonawców uczestniczy w drugim etapie TRAMVIBES DJ COMPETITION, ogłoszonym przez COK

„Dom Narodowy”. Na uczestników konkursu można oddawać swoje głosy online. Szczegóły konkursu na stronie internetowej www.domnarodowy.pl.

Założcie wygodne buty, zabierzcie dobry nastrój i wpadajcie potańczyć pod gołym niebem! Wstęp jest wolny! ♦

COK

Wakacyjne Kadry

Trwa Przegląd Wakacyjne Kadry, podczas którego dobrego kina nie brakuje. Bezpłatne projekcje odbywają się na Ryнку, a w przypadku złej pogody są przenoszone do Kina Piast.

Oto filmy, które jeszcze zobaczymy tego lata:

■ **31 lipca, godz. 21:30** – POJEDYNEK/ reż. Łukasz Palkowski/thriller historyczny/113'/Polska, Irlandia, Ukraina/2026/+12,
■ **7 sierpnia, godz. 21:00** – MIŁOŚĆ PO WŁOSKU/reż. Charles Kinnane, Daniel Kinnane/komedia romantyczna/96'/USA, Włochy/2026/+12,

■ **14 sierpnia, godz. 21:00** – DRAMA/reż. Kristoffer Borgli/komedia, romans/105'/USA/2026/+16,

■ **21 sierpnia, godz. 21:00** – MÓJ SĄSIAD ADOLF/reż. Leonid Prudovsky/komediodramat/96'/Polska, Izrael, Kolumbia/2022/+12,

■ **28 sierpnia, godz. 21:00** – SAMI SWOI. POCZĄTEK/reż. Artur Żmijewski/komedia obyczajowa/118'/Polska/2024/+12.

Wstęp na pokazy jest wolny, jednak w związku z ograniczoną liczbą leżaków, zachęcamy do przynoszenia swoich leżaczków lub krzesełek turystycznych. ♦

COK

Targi Staroci

Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy” i Cieszyński Klub Hobbystów zapraszają kolejną odsłonę Targów Staroci, które odbędą się **2 sierpnia w godz. 8:00-14:00** na Targowisku Miejskim (części rolno-spożywczej), mieszczącym się przy ul. Stawowej w Cieszynie.

Zachęcamy, by zapoznać się ze zaktualizowanym regulaminem wydarzenia dla wystawców i uczestników, który można znaleźć na stronie www.domnarodowy.pl. Wszystkim wystawcom i kupującym życzymy udanych transakcji! ♦

COK

PO NASZYMU I NIJNY

Zapraszamy na spotkanie Miłośników Gwary Cieszyńskiej pod hasłem „Rzondzimy, rozprawiomy, śpiewomy po naszymu i nijny”, które odbędzie się **4 sierpnia o godz. 16:00**.

Miejscem comiesięcznych spotkań jest Centrum Folkloru Śląska Cieszyńskiego, mieszczące się na drugim piętrze budynku Domu Narodowego. Zawsze jest jakiś temat przewodni, ale przede wszystkim chodzi o to, aby mówić „po naszymu”, aby używać gwarowych słów i zwrotów. ♦

COK

ZMIANY W PROGRAMIE ZASTRZEŻONE

BAWIMY SIĘ NA PODGÓRZU

8 SIERPNIA 2026

SCENA GŁÓWNA - ul. Z. Kossak-Szatkovskiej 10-12

15:00 - UROCZYSTE ROZPOCZĘCIE Festynu

15:15 - RODZINNY TURNIEJ - gry i zabawy - Animatora24

16:00 - NA LUDOWĄ NUTĘ - kapela góralska MALINIORZE

18:00 - zabawa taneczna z ITNER BAND

STREFA DZIECKA

15:00-19:00 - dmuchańce, trampoliny, misio Maniek, malowanie twarzy, modelowanie balonów, animacje dla dzieci, brokatowe tatuaże, kolorowe warkoczki

STOISKA GASTRONOMICZNE: grill, domowe wypieki, napoje, placki ziemniaczane, lody, popcorn, wata cukrowa, itp.

ORGANIZATORZY:

Fundacja
Aktywności
Społecznej
Cieszyńszaniek

RADA OSIEDLA PODGÓRZE I

SPONSOR GŁÓWNY:

KOREKT SC

SPONSORZY:

Mieszczanin

OPTYK NA BANOTÓWCE, śp. JERZY BAWOŁ

Osoby udzielające wsparcia finansowego: Czesław Kłoda, Aneta i Dariusz Kustra, Beata Lorek, Elżbieta Popek, Bożena i Józef Nowakowscy, Cieszyśław Janiczek, Piotr Spyra, Wojciech Gruszczyk, Monika Buczkowska, Waldemar Kubić, Tadeusz Stoszek, Halina Borkowska, Andrzej Mleczo, Jadwiga Górniak, Lucyna Bałandziuk,

Firmy wspierające: Arcyksiążęcy Browar Zamkowy Cieszyn Sp. z o.o., Zakład Przetwórstwa Mięsnego "Jan Bieleś" Sp. z o.o., „Szwagro” Spółka Cywilna, DOMINOS Dominik Mrowczyk, Instalatorstwo elektryczne Mirosław Łazar, Mirosław Grzybek Instalatorstwo Wodno-Kanalizacyjne CO i Gaz, CERBER Klaudia Rusz, MIBUD Michał Śliwka, Jarosław Spandiel PPUH WASP-BUD, KRISBUD Krzysztof Urbańczyk, "Malinowy Ogród" Mateusz Malina, RDUCH. Elektroakustyka, Sklepy LEWIATAN, Klaudia Krzemepek Salon Kosmetyczny IMBIR, Iwona Lubowicz Zakład Fryzjerski IVONA, Sylwester Batycki wata cukrowa, Piekarnia INWEX, Koło Gospodyń Wiejskich Cieszyn-Mnisztwo, Sklep ŻABKA ul. Z. Kossak-Szatkovskiej 6, FU BRZOZA Magdalena Brzozowska.

Spacerzy szersznikowskie

Muzeum Śląska Cieszyńskiego zaprasza na cykl letnich spacerów, przygotowanych przez pracowników oraz zaproszonych Gości, które odbywają się w każdą niedzielę lipca i sierpnia o godz. 11:00. Zapraszamy do Cieszyna, ale również do Skoczowa oraz na Zaolzie do starej Karwiny i Żywocic.

Transport na miejsce zbiórki we własnym zakresie, dwugodzinne spacery wymagają wygodnych butów i zapasu wody podczas upałów. Wstęp wolny, zapraszamy!

• • •

2 sierpnia, godz. 11:00

■ Maksymilian Kapalski (MŚC): Dzień z życia cesarza. Franciszek Józef I w Cieszynie 120 lat temu

■ Zbiórka w Muzeum Śląska Cieszyńskiego

• • •

9 sierpnia, godz. 11:00

■ Wojciech Świąs (MŚC): Śladami żywo-cickich steli

■ Zbiórka przy Pomniku Tragedii Żywocickiej w Żywocicach, ul. Padlých hrdinů 220, Havířov, Republika Czeska (!)

• • •

16 sierpnia, godz. 11:00

■ Rozalia Wawronowicz (Muzeum im. Gustawa Morcinka w Skoczowie): Spa-

cer śladami Gustawa Morcinka – w 135. rocznicę urodzin pisarza

■ Zbiórka w Muzeum im. Gustawa Morcinka w Skoczowie, ul. Fabryczna 5

• • •

23 sierpnia, godz. 11:00

■ Jan Paweł Borowski (MŚC): Malo invdiam quam misericordiam. Śladami księdza Leopolda Jana Szersznika

■ Zbiórka w Muzeum Śląska Cieszyńskiego

• • •

30 sierpnia, godz. 11:00

■ Zofia Jagosz-Zarzycka (MŚC): Archeologia Góry Zamkowej. Historia badań i najważniejsze odkrycia

■ Zbiórka w Muzeum Śląska Cieszyńskiego. ♦

MŚC

fot. Rafał Soliński

Mozaika Folkloru – Spotkanie Trzech Kultur

ZPiT Olza serdecznie zaprasza na drugą edycję projektu Mozaika Folkloru – Spotkanie Trzech Kultur, które odbędzie się 12 września o godz. 17:00 w Teatrze im. Adama Mickiewicza w Cieszynie.

Na scenie przedstawi się Zespół Pieśni i Tańca Olza wraz z kapelą Lipka oraz goście: Národopisný soubor Kohoutek (Chrudim, CZ) i Folklórny súbor Považan (Považská Bystrica, SK). W ramach programu przedstawi się również grupa muzyków oraz tancerzy ze zespołu

SKALNI. Tancerze i muzycy zaprezentują pieśni i tańce swoich rodzimych krajów. Widzowie, mamy nadzieję, z przyjemnością zaznajomią się z nowymi zespołami z sąsiednich krajów i nie tylko. Bilety do nabycia online lub osobiście w Księgarni u Wirthów w Czeskim Cieszynie (pon-czw / 9:00-12:00 i 13:00-17:00).

Bilety można zakupić za pośrednictwem strony <https://olza.info/mozaika-2> Serdecznie zapraszamy na to wyjątkowe wydarzenie folklorystyczne! Projekt wspie-

rają: Kongres Polaków w RC; Wspólnota Polska; ČEPS; Nadace Český hudební fond; Nadace Život umělce. ♦

MAT. PRAS.

Chiny. Z wizytą w Państwie Środka

Biblioteka Miejska w Cieszynie zaprasza 12 sierpnia o godz. 17:00 na prelekcję Chiny. Z wizytą w Państwie Środka z cyklu "Wakacyjne podróże z biblioteką".

Chiny jako kraj fascynują od stuleci. Dla Europejczyków pozostają jednak dość odległe, nie tylko jeśli chodzi o położenie, ale także mentalnie, kulturowo, smakowo... Chiny są inne pod niemal każdym względem dla przybyszów z zewnątrz, i to zarówno dla

turystów, jak i osób przybywających tam w interesach. Zawsze pozostają owiane nimbem tajemniczości.

O spotkaniach z gigantami architektury oraz klasyczną architekturą chińską, latającą górą Hallelujah i krajobrazami Awatara, a także o Wielkim Murze Chińskim i skarbach Pekinu oraz... pandzie wielkiej, która stała się symbolem i ukochanym zwierzęciem mieszkańców Państwa Środka opowie Iza-

bela Kula, dyrektorka Biblioteki Miejskiej w Cieszynie. Zapraszamy! ♦

BIBLIOTEKA MIEJSKA

fot. org.

FERENC LISZT WRACA DO CIESZYNA

W poszukiwaniu światła

**Światło czy ciemność?
Intymność czy
monumentalizm?
Popis czy głęboka
modlitwa? A może nie
trzeba wybierać...?
W 180. rocznicę
przybycia Ferenc Liszta
do Cieszyna solista
opery w Stuttgarcie,
baryton Paweł Konik
oraz gdański organista
Maciej Zakrzewski
wykonają recital, który
połączy to, co pozornie
przeciwstawne. Koncert
odbędzie się 6 września
w Kościele Jezusowym.**

„Koncert na głos i organy” to wydarzenie, które zainicjował Paweł Konik, rodowity Cieszyńszczytanin, który od sezonu 2018/2019 pracuje jako solista opery w Stuttgarcie. Śpiewak stale utrzymuje kontakt z Polską: niedawno występował w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej jako Capuleto w Romeo i Julii Charlesa Gounoda w reż. Barbary Wysockiej. W Cieszynie, w Kościele Jezusowym, prezentował już w 2023 r., w ramach Koncertów Wyższobramskich, program złożony z Pieśni biblijnych Antonína Dvořáka oraz Vier ernste Gesänge Johannes Brahmsa. Teraz powraca z nowym programem – również na głos i organy.

CIESZYŃSKA WIZYTA SŁYNNEGO WIRTUOZA

„Szczęśliwie się składa, że nazwisko kompozytora, którego twórczość od dawna przyciąga mnie swoim pięknem, spleta się z historią nadolziańskiego grodu” – zauważa Konik. „W 1846 roku Franciszek Liszt odbył koncertową podróż do Cieszyna i okolic. Występował między innymi w Oranżerii na Zamku”. Warto tu dodać, że występ Liszta był w mieście sensacją. Ściągnięto specjalnie z tej okazji fortepian Streichera, a wirtuoz, cieszący się w Europie ogromną sławą, nie szczędził wysiłku, występując przez wiele godzin dla licznie zgromadzonej publiczności.

Ważną częścią kompozytorskiego dziedzictwa Liszta była także muzyka religijna. W programie koncertu znajdują się m.in. Pater noster (Ojcze nasz) oraz Psalm 129 (De profundis / Z głębokości). Klamrę programu stanowić będą dwa dzieła poświęcone św. Franciszkowi: Preludium oraz Pieśń słoneczna św. Franciszka z Asyżu.

„Program koncertu obejmuje niezwykle mroczne, charakterystyczne dla języka muzycznego Franciszka Liszta utwory, które stanowić będą myśl przewodnią. To swego rodzaju duchowa podróż, od pełnego pasji wołania „z głębokości”,

przez prośbę o przeistoczenie, modlitwę o opiekę, aż po finałową, ekstatyczną Pieśń św. Franciszka, która rozświetla mroki wcześniejszych poszukiwań” – mówi Maciej Zakrzewski, organista, kompozytor i improwizator związany z Akademią Muzyczną w Gdańsku, który będzie partnerował Pawłowi Konikowi. Wystąpi także jako solista, wykonując m.in. Preludium z pary Preludium i fuga na temat B-A-C-H Liszta oraz jego transkrypcję chorału Aus tiefer Not schrei ich zu Dir Johanna Sebastiana Bacha.

Dzieła Liszta uzupełnią wybrane ogniwa romantycznych cykli pieśni: Sechs Religi-

öse Lieder Josefa G. Rheinbergera oraz Gedichte von Eduard Mörike Hugo Wolfa w aranżacji organowej Maxa Regera.

TRZYDZIEŚĆ SZEŚĆ GŁOSÓW I JEDEN

„Recitale na głos i organy nie należą do częstych zjawisk w polskim muzycznym krajobrazie” – mówi Mateusz Ciupka z redakcji „Ruchu Muzycznego”, autor podcastu Szafa Melomana, który zapowie wydarzenie. „Są to recitale wymagające warsztatowo – zarówno pod względem siły i giętkości głosu solisty, jak i umiejętności stworzenia dobrego partnerstwa z organistą. W efekcie jednak okazują się dla słuchacza przeżyciem emocjonalnie głębokim – szczególnie we wnętrzu tak wspaniałym jak to w Kościele Jezusowym, na organach doskonale odpowiadających charakterystyką repertuarowi. Zabrzmi niedawno remontowany 36-głosowy instrument z pracowni Sauera, który ma typowo romantyczną charakterystykę i bogatą, orkiestrową kolorystykę, która świetnie pasuje do wyobraźni muzycznej Liszta”. Paweł Konik przyznaje, że choć

w centrum jego działalności muzycznej znajduje się teatr operowy, od zawsze pociągały go pieśni: „Zawsze chętnie powracam do dźwięków, w otoczeniu których wyrosłem: do ludzkiego głosu w połączeniu z najbardziej wielobarwnym instrumentem klawiszowym, jakim są organy. Jest w tym środowisku dźwiękowym, bardzo dla mnie naturalnym, coś bliskiego, co przenosi mnie w rejony intymniejsze niż nawet w na pozór bardziej kameralnym zestawieniu głosu z fortepianem. Może chodzi tu o jakąś formę kontaktu z sacrum, a może są to moje powroty do dźwięków dzieciństwa?”

PROGRAM:

- F. Liszt – San Francesco. Preludio per il Cantico del sol di San Francesco d'Assisi (Święty Franciszek. Preludium do Pieśni słonecznej św. Franciszka z Asyżu), S. 665
- F. Liszt – Pater noster (Ojcze nasz), S. 56: IV.
- F. Liszt – Psalm 129 (De profundis / Z głębokości), S. 16/R. 492a
- J. S. Bach / F. Liszt – Andante Aus tiefer Not schrei ich zu dir (Z głębokości wołam

do Ciebie) z kantaty BWV 38, S. 660

- J. G. Rheinberger – Sehnet, welche Liebe (Patrzcie, jaką miłość) – Sechs religiöse Lieder (Sześć pieśni religijnych), op. 157: I.
- J. G. Rheinberger – Ich bin des Herrn (Należę do Pana) – Sechs religiöse Lieder (Sześć pieśni religijnych), op. 157: II.

- J. G. Rheinberger – Vater unser (Ojcze nasz) – Sechs religiöse Lieder (Sześć pieśni religijnych), op. 157: IV.

- H. Wolf / M. Reger – Schlafendes Jesuskind (Śpiące Dzieciątko Jezus) z cyklu Gedichte von Eduard Mörike (Wiersze Eduarda Mörikego)

- H. Wolf / M. Reger – Gebet (Modlitwa) z cyklu Gedichte von Eduard Mörike (Wiersze Eduarda Mörikego)

- F. Liszt – Präludium und Fuge über den Namen B-A-C-H (Preludium i fuga na motywie B-A-C-H), S. 260

- F. Liszt – Cantico del sol di San Francesco d'Assisi (Pieśń słoneczna św. Franciszka z Asyżu), S. 4i

Organizatorem koncertu jest „Fundacja „Instytut Art Intelligence”.

Bilety można zakupić za pośrednictwem serwisu goingapp.pl ♦

MAT. PRAS.

PAWEŁ KONIK – BARYTON

Baryton urodzony w Cieszynie, solista Staatsoper Stuttgart. Przez krytykę chwalony za mocny i dźwięczny głos oraz szlachetność interpretacji, za równie wysokie, zapadające w pamięć zdolności aktorskie oraz charyzmę.

Debiutował w Operze Bałtyckiej partią Szwochniewa w operze Gracze Dymitra Szostakowicza i Krzysztofa Meyera, za którą w 2013 roku otrzymał Teatralną Nagrodę Muzyczną im. Jana Kiepury w kategorii Najlepszy Debiut Śpiewaka.

Cieszynianin występował na deskach Théâtre des Champs-Élysées w Paryżu, De Nationale Opera w Amsterdamie, Oper

Köln, Chorwackiej Opery Narodowej w Rijecie, Teatru Wielkiego – Opery Narodowej w Warszawie, Opery Bałtyckiej w Gdańsku, Opery Wrocławskiej, Warszawskiej Opery Kameralnej, Opery na Zamku w Szczecinie czy Opery Śląskiej w Bytomiu.

Paweł Konik ukończył Yale University School of Music, kształcił się w Akademii Operowej przy Teatrze Wielkim – Operze Narodowej w Warszawie. Jest doktorem sztuk muzycznych, absolwentem Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach.

W 2016 roku otrzymał stypendium Miasta Cieszyna. ♦

MACIEJ ZAKRZEWSKI – ORGANY

Organista, kompozytor, improwizator, blogger. Doktor habilitowany sztuk muzycznych w dyscyplinie instrumentalistyka. Wykładowca Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku. Twórca muzyki instrumentalnej, wokalo-instrumentalnej, kameralnej oraz filmowej.

Koncertuje na najważniejszych festiwalach muzyki organowej w kraju oraz za granicą (Niemcy, Austria, Włochy, Litwa, Łotwa, Irlandia, Anglia, Szwecja, Finlandia, Francja). W swym dorobku posiada wiele nagrań płytowych.

W dorobku kompozytorskim Macieja Zakrzewskiego główne miejsce zajmują

utwory organowe, pieśni, muzyka kameralna oraz dzieła na orkiestrę kameralną.

Jest wiceprezesem Pomorskiego Stowarzyszenia Musica Giovane, z którym organizuje m.in. Tczewskie Wieczory Organowe. Stypendysta Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, stypendysta Marszałka Województwa Pomorskiego oraz Miasta Gdańska. Nominowany do wielu nagród m.in. „Gryfa Pomorskiego” w kategorii „Pomorska Nadzieja Artystyczna”, nagrody miasta Gdańska „Młodzi Twórcy Kultury” oraz „Splendor Gedanensis”. Prowadzi kursy mistrzowskie interpretacji muzyki organowej i improwizacji. ♦

"Jesteśmy i chcemy zostać Polakami"

28 lipca 1920 r. Rada Ambasadorów podzieliła Śląsk Cieszyński. 13 czerwca 1958 r. Polska i Czechosłowacja podpisały umowę o ostatecznym wytyczeniu granicy. Pomiędzy tymi datami konflikt o region przechodził kilka kolejnych faz. Rozpoczął się jesienią 1918 r., powrócił w 1938 r., gdy Zaolzie przyłączono do Rzeczypospolitej, a następnie odżył po zakończeniu II wojny światowej. Układ o przyjaźni i wzajemnej pomocy z 10 marca 1947 r. wygasił otwarty spór międzypaństwowy, pozostawiając do późniejszego uregulowania kwestie graniczne, majątkowe i narodowościowe. Właśnie w ostatniej fazie tego procesu, jesienią 1957 r., powstał memoriał „O położeniu ludności polskiej w Czechosłowacji. Głos ludności polskiej z Zaolzia”. Zachowany w zbiorach Książnicy Cieszyńskiej dokument przedstawiał położenie zaolziańskich Polaków w chwili, gdy Warszawa i Praga przygotowywały się do ostatecznego uregulowania wzajemnych stosunków granicznych.

W drugiej połowie lat pięćdziesiątych nie chodziło już o zmianę przynależności państwowej Zaolzia. Warszawa nie zamierzała wracać do tej sprawy ani czynić położenia tamtejszych Polaków przedmiotem konfliktu z Pragą. Ostatnia odsłona sporu rozgrywała się więc przede wszystkim wewnątrz samej społeczności zaolziańskiej i między nią a władzami czechosłowackimi. Jej stawką były warunki dalszego istnienia polskich instytucji oraz utrzymania więzi z polskim życiem narodowym i kulturalnym.

Polski Październik rozbudził na Zaolziu nadzieje na zmianę dotychczasowej polityki. Polska prasa w Czechosłowacji zaczęła podejmować wcześniej przemilczane tematy, wzrosło zainteresowanie wydawnictwami sprowadzanymi zza Olzy, coraz głośniej domagano się wyjazdów młodzieży i nauczycieli do Polski oraz bezpośredniej współpracy kulturalnej. Ożywienie to nie przybrało jeszcze formy skoordynowanego wystąpienia, stworzyło jednak warunki, w których miejscowi działacze zaczęli otwarcie formułować wcześniej tłumione oczekiwania.

Władze czechosłowackie szybko uznały te dążenia za niebezpieczne. Kontakty z Polską zaczęto kojarzyć z burżuazyjnym nacjonalizmem, separatyzmem i „gomułkowszczyzną”. Wiosną 1957 r. Jan Havlásek,

kierujący referatem kultury i oświaty w Czeskim Cieszynie, przedstawił tezy o stopniowym „spływaniu” grup narodowych w społeczeństwie socjalistycznym. Josef Lukáš, dyrektor szkoły partyjnej w Ostrawie, przekonywał polskich członków KPCz, że nie stanowią integralnej części narodu polskiego i powinni rozwijać własną kulturę rodzimą bez oglądania się na Kraków i Polskę. Miejscowe pieśni i stroje uznawał za wspólne dziedzictwo Polaków i Czechów. Jego wystąpieniu poświęcono opublikowany wcześniej artykuł „Nie jesteście częścią narodu polskiego” (<https://kc-cieszyn.pl/nie-jestescie-czescia-narodu-polskiego>).

Narastające napięcie ujawniło się podczas V Zjazdu Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w lipcu 1957 r. Entuzjazm delegatów wywołały słowa przedstawiciela Warszawy, że „Polska jest matką wszystkich Polaków”. Poza oficjalnymi obradami polscy goście słuchali jednak skarg na postępującą czechizację, ograniczanie kontaktów z krajem macierzystym i bierność konsulatu PRL w Ostrawie. Zjazd pokazał więc zarazem skalę nadziei wiązanych z Polską i rozczarowanie jej dotychczasową postawą.

W takich warunkach, niemal w nawiązaniu do wystąpień J. Havlásk i J. Lukáša, jesienią 1957 r. powstał memoriał „O położeniu ludności polskiej w Czechosłowacji. Głos ludności polskiej z Zaolzia”. Już na wstępie wykazując – w opozycji do cze-

skich komunistów – rodzimy charakter polskiej ludności Zaolzia i jej więzi z narodem polskim, był on zbiorową próbą przedstawienia władzom PRL sytuacji, którą miejscowa społeczność uważała za zagrożenie dla swojej przyszłości narodowej. Inicjatywa wyszła od zaolziańskich Polaków, wspieranych przez środowisko cieszyńskie oraz pochodzących z Zaolzia działaczy mieszkających w Polsce. Nie stanowiła kolejnej odsłony sporu terytorialnego między Warszawą a Pragą, lecz miała skłonić polskie władze do zainteresowania się położeniem rodaków pozostających w granicach Czechosłowacji.

Przygotowany wówczas dwudziestostronnicowy maszynopis memoriału przedstawiciele ludności zaolziańskiej przekazali cieszyńskiemu Miejskiemu Komitetowi Frontu Jedności Narodu. Dokument nie zawiera daty ani podpisów. Do jednej z kopii dołączono jednak notę przewodnią opatrzoną datą „Cieszyn, październik 1957”, w której Komitet informował, że nazwiska autorów i pośredników są mu znane, lecz że „zrozumiałych względów” nie zostają ujawnione. Memoriał wraz z brudnopisami, materiałami roboczymi i śladami przygotowywanego kolportażu zachował się w zbiorach Książnicy Cieszyńskiej.

Pozostała dokumentacja pokazuje rozmiary przedsięwzięcia. Zachował się drugi kompletny egzemplarz, wcześniejsze redakcje, poprawki, zestawienia statystyczne oraz trzy karty projektu zakończenia niewłączonego do czystopisu. Na obwolucie zapisano czerwonym ołówkiem: „Memoriał” i „Ilość egzemplarzy 25 + 9”, a poniżej umieszczono rozdzielnik obejmujący między innymi posłów Jana Żurka, Józefa Farnego i Władysława Gawłusa. Nie wiadomo, ile kopii rzeczywiście sporządzono i dostarczono, zapis świadczy jednak o planowanym szerokim kolportażu. Memoriałowi towarzyszy bogata dokumentacja, obejmująca materiały źródłowe, opracowania i zestawienia statystyczne dotyczące różnorodnych zagadnień, a także indywidualne skargi i dokumentację ukazującą losy poszczególnych mieszkańców Zaolzia.

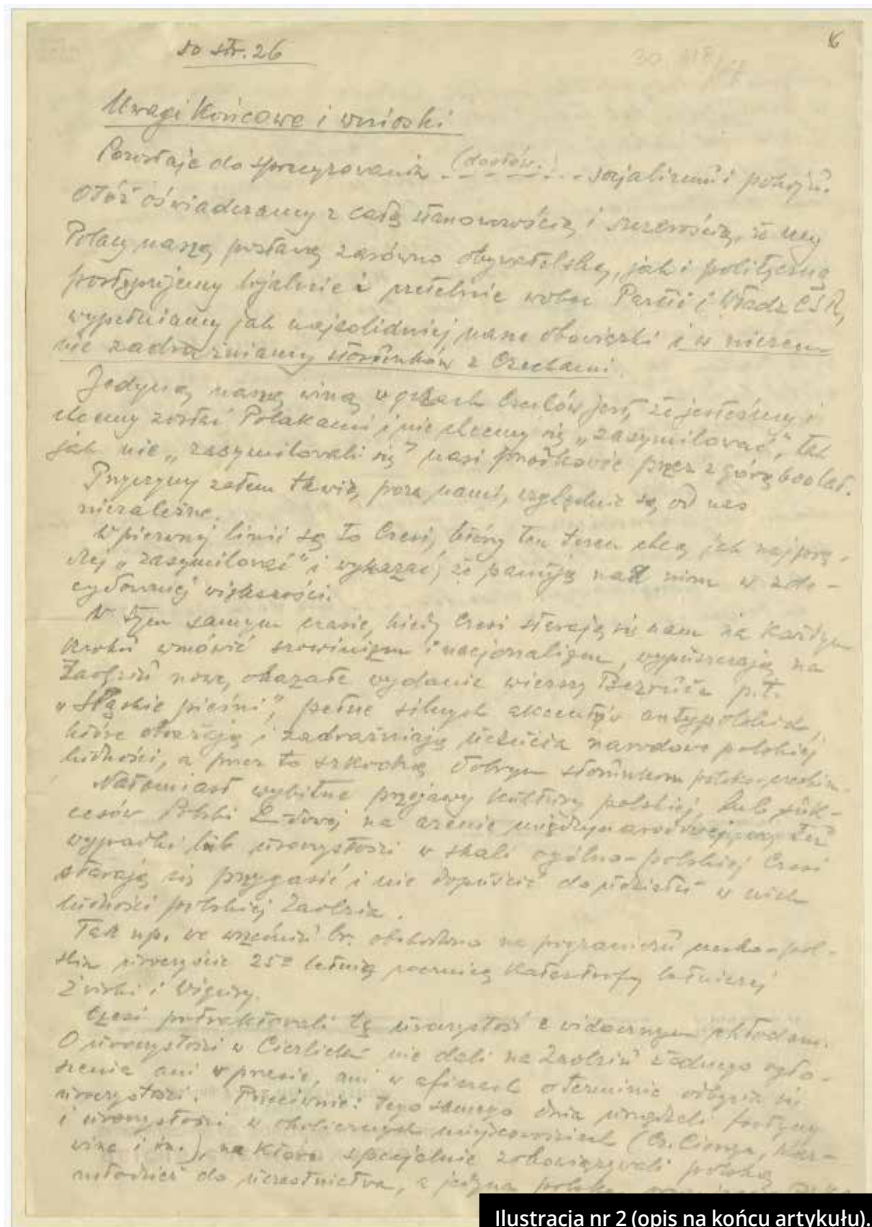
Materiały robocze pozwalają częściowo odtworzyć sposób przygotowania dokumentu. Jedną z kart zawiera szkic podziału zagadnień między kilka osób, na innej zachował się rękopis Ludwika Brożka (1907–1976), bibliotekarza, bibliografa i kustosza cieszyńskich zbiorów muzealnych.

Fragment tego rękopisu, dotyczący spraw kulturalno-oświatowych, niemal dosłownie włączono do memoriału. Udział Brożka w opracowaniu tej części można uznać za źródłowo potwierdzony, brak natomiast podstaw, aby przypisywać mu autorstwo całości. Krzysztof Nowak wymienił wśród osób tworzących cieszyńskie zaplecze akcji także Władysława Oszeldę, Emanuela Guziurę i Karola Wigłazę. Przedsięwzięcie miało charakter zbiorowy, lecz dokładnego podziału zadań nie da się odtworzyć.

Memoriał rozpoczyna się od obrony rodzimego charakteru polskości na Zaolziu. Autorzy odwołują się do języka ludności, wyników spisów oraz rozwoju polskiego ruchu narodowego od połowy XIX w. Przywołują Pawła Stalmacha, Andrzeja Cinciałę, Jana Kubisza, Franciszka Michejdę, Jerzego Cieniałę i Józefa Londzinę, podkreślając chłopskie i robotnicze pochodzenie miejscowej inteligencji. Polemizują w ten sposób z czeską publicystyką, która przedstawiała polską świadomość narodową jako twór przyniesiony na Śląsk Cieszyński przez galicyjskich imigrantów, księży i nauczycieli.

Dalsze części dokumentu poświęcone są usuwaniu Polaków z odpowiedzialnych stanowisk, kurczeniu szkolnictwa, podporządkowaniu PZKO, kontroli prasy, utrudnianiu kontaktów z Polską i przejmowaniu majątku dawnych organizacji. Szczególne znaczenie ma przypadek Pawła Cieślara, przedwojennego komunisty, który na początku lat pięćdziesiątych skrytykował politykę narodowościową na Śląsku Cieszyńskim. Choć posługiwał się językiem marksistowsko-leninowskim i domagał się przestrzegania praw przyznanych ludności polskiej, został ukarany partyjnie i odsunięty od działalności. Autorzy wykazują w ten sposób, że zarzut „nacjonalizmu” można było skierować również przeciw staremu komuniście, jeżeli upominał się o polskie szkoły i instytucje.

W części dotyczącej szkolnictwa wskazuje się na spadek liczby klas i uczniów, trudności z otwieraniem polskich kierunków zawodowych, ograniczanie wyjazdów do Polski oraz kierowanie absolwentów do pracy poza regionem. Niepokój budzi zwłaszcza sytuacja nauczycieli odciętych od współczesnej polszczyzny. „Język ich ma w sobie dużo gwary śląskiej i zachwaszczony jest czechizmami — o co nie trudno z powodu konieczności posługiwania się językiem czeskim, jako obowiązującym językiem urzędowym również w szkołach polskich” — piszą autorzy. Opis kurczenia się szkolnictwa podsumowują słowami: „Plan czeskiej polityki wynaradawiania to: najpierw uporać się z okręgiem bogumińskim, następnie z karwińskim, a na końcu z powiatem cieszyńskim”. Już w 1957 r. — jak widać — degradację języka, zwłaszcza

Ilustracja nr 2 (opis na końcu artykułu).

w szkołach, łączono z szerszym procesem asymilacyjnym.

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy przejął po 1947 r. wiele zadań dawnych polskich organizacji, nie odziedziczył jednak ich samodzielności. Zależał od dotacji i podlegał nadzorowi partyjnemu. Autorzy widzą rozdźwięk między kołami terenowymi, gdzie nadal żywa była potrzeba kontaktów z Polską, a kierownictwem zobowiązanym do zwalczania „teorii dwóch ojczyzn”. Podobnie oceniają prasę. „Redakcji nie wolno korzystać z prasy polskiej! Wyjątki [fragmenty] z przemówień Gomułki, specjalnie przez władze centralne dobrane, tłumaczy się z czeskiego! Nie wolno korzystać z tekstów oryginalnych” — piszą o „Głosie Ludu”. Także „Zwrot”, redagowany przez Pawła Kubisza (1907–1968), poddano kontroli specjalnego kolegium.

Dalsze partie dokumentu dotyczą zatrudnienia, emerytur, przepustek, transferowania wynagrodzeń do Polski oraz losów

majątku dawnych stowarzyszeń. W ujęciu autorów ukazują materialne podłoże tego samego procesu: społeczność pozbawiana niezależnych instytucji, majątku i swobodnej łączności z Polską miała coraz mniej możliwości samodzielnego kształtowania życia narodowego.

Memoriał nie ograniczał się do diagnozy. W zachowanym projekcie końcowych wniosków domagano się „rewizji wykonywania Układu o przyjaźni i wzajemnej pomocy z 1947 r.” w zakresie jego wpływu na położenie Polaków na Zaolziu. Żądano zaniechania nacisku politycznego i ekonomicznego oraz prób tworzenia „nowych pojęć narodowościowych”; uzupełnienia polskiego szkolnictwa, dokształcania nauczycieli i umożliwienia młodzieży studiów w Polsce, a także wzajemnego uznawania dyplomów. W dziedzinie kultury postulowano samodzielność polskich organizacji, reaktywowanie organizacji młodzieżowych i sportowych, zwrot ich majątku, fachową

obsadę redakcji polskich czasopism oraz kontakty Sceny Polskiej z teatrami w Polsce.

Program obejmował również sprawy gospodarcze i graniczne: proporcjonalny udział Polaków w kierownictwie przemysłu, handlu i spółdzielczości, zaniechanie wysyłania Zaolziaków do pracy w głębi kraju, uregulowanie przepustek i transferu zarobków oraz ochronę praw majątkowych po obu stronach granicy. Listę zamykały postulaty utrzymania lub rozszerzenia małego ruchu granicznego i skuteczniejszego nadzoru polskich placówek dyplomatycznych, konsularnych oraz władz krajowych nad realizacją układu.

Memoriał jest źródłem zaangażowanym: jego język bywa gwałtowny, niektóre uogólnienia oparto na pojedynczych przypadkach, a dane statystyczne i kwalifikacje prawne wymagają konfrontacji z innymi źródłami, aktami wytworzonymi przez urzędy, aparat partyjny, służbę bezpieczeństwa, a także z dokumentacją PZKO i materiałami dyplomatycznymi. Zarazem pokazuje, jak sytuację postrzegali ludzie poddani opisywanej polityce, i ujawnia mechanizmy, których skutki stały się wyraźniejsze dopiero później.

Dokumentację tę wykorzystał już częściowo Krzysztof Nowak w monografii „Mniejszość polska w Czechosłowacji 1945–1989. Między nacjonalizmem a ideą internacjonalizmu”. Ustalił, że cieszyńskie struktury Frontu Jedności Narodu przekazały memoriał marszałkowi Sejmu PRL, Komitetowi Centralnemu PZPR i Ministerstwu Spraw Zagranicznych. Urzędowego biegu poszczególnych kopii nie udało się odtworzyć. Wiadomo, że anonimowe pisma dotyczące Zaolzia były przekazywane Komitetowi Centralnemu KPCz, a po stronie czechosłowackiej podejmowano próby ustalenia ich autorów. Brak jednak dowodu, że omawiany memoriał został przekazany Komitetowi Centralnemu KPCz. Nie ma również świadectw, by akcja skłoniła Warszawę do poważniejszej interwencji lub wpłynęła na stanowisko Pragi.

W 1958 r. nasiliła się kampania przeciw polskiej inteligencji. Paweł Kubisz został usunięty z redakcji „Zwrotu” i objęty zakazem publikowania, Henryk Jasiczek (1919–1976) stracił stanowisko w „Głosie Ludu”, a sankcje dotyczyły kolejnych krytyków polityki narodowościowej. Represje wobec Kubisza i Jasiczka nie dowodzą ich udziału w przygotowaniu memoriału, pozwalają jednak lepiej zrozumieć, dlaczego jego rzeczywisti autorzy nie ujawnili swoich nazwisk. Uchwała Biura Politycznego KC KPCz z 27 stycznia 1959 r. potwierdziła kierunek polityki: położenie ludności polskiej uznano za wewnętrzną sprawę Czechosłowacji, odrzucono pogląd, że Polska jest jej duchową ojczyzną, a za-

Ilustracja nr 3 (opis na końcu artykułu).

kres odrębności miało określać państwo. Krzysztof Nowak ocenił, że sprowadzało to polską społeczność do roli lokalnej grupy etnograficznej, wyposażonej w kontrolowane instytucje, lecz pozbawianej żywego odniesienia do narodu macierzystego.

Wyznaczone pod koniec lat pięćdziesiątych ramy przetrwały w następnych dekadach. PZKO pozostawał organizacją nadzorowaną, prasa podlegała kontroli, szkoły działały w czechosłowackim systemie państwowym, a kontakty z Polską zależały od decyzji aparatu. Urbanizacja, małżeństwa mieszane, czeska edukacja, rynek pracy i media także sprzyjały asymilacji, lecz władze świadomie wzmacniały te procesy i ograniczały działania podtrzymujące więź z Polską.

Nie oznaczało to zakazu działalności pod polskim – nominalnie – szyldem. Istniały szkoły, czasopisma i PZKO, działały chóry, teatry amatorskie i zespoły folklorystyczne. Instytucje te miały jednak zaspokajać elementarne potrzeby polskojęzycznej ludności Czechosłowacji, nie zaś zapewniać jej pełne uczestnictwo w życiu narodu polskiego. Można było deklarować polską narodowość, posyłać dzieci do polskiej szkoły i pielęgnować miejscowy repertuar, a zarazem tracić kontakt z ideami, sportami politycznymi, twórczością i doświadczeniami kształtującymi Polaków w kraju. Miejscowa kultura nadal nosiła nazwę polskiej, lecz rozwijała się w coraz bardziej zamkniętym obiegu.

Proces ten obejmował również język. Ograniczenie kontaktu z żywą polszczyzną ogólną osłabiało związek gwary z językiem literackim, a później także z szybko zmieniającą się polszczyzną potoczną, medialną i młodzieżową. Wraz z językiem oddalał się świat pojęć, skojarzeń i doświadczeń obecnych w polskiej kulturze. Gwara mogła więc pozostawać znakiem miejscowej

polskości, coraz słabiej jednak łączyć jej użytkowników ze współczesnym życiem narodowym, a nawet budować bariery w komunikowaniu się z rodakami w Polsce.

Czechosłowackie władze komunistyczne nie stworzyły zaolziańskiej odrębności. Zastąpiły kulturę chłopską i robotniczą, w znacznej mierze ukształtowaną przez dziedzictwo protestanckie, oraz dystans wobec „szlacheckiej Polski” — pańskiej, a zarazem zacofanej, klerykalnej i insurrekcyjnej. Świadomie wykorzystywały jednak to przeciwstawienie: plebejski sposób przeżywania polskości, społeczna równość i solidaryzm, dotąd stopniowo adaptujące się w obrębie kultury polskiej, zaczęto przedstawiać jako dowód samowystarczalności miejscowej wspólnoty. Regionalna swojskość stawiała się substytutem polskości.

Po upadku komunizmu zniknęły odwołania do proletariackiego internacjonalizmu, nie zniknął jednak utrwalony przez dekady sposób rozumienia miejscowej kultury jako świata w znacznej mierze samodzielnego wobec kultury polskiej. W nowych warunkach nie uzasadniano już tego klasowego zbrataniem narodów, lecz chętniej odwoływano się do wielokulturowości pogranicza, transgraniczności i europejskości. Kategorie te dostarczyły nowego uzasadnienia dla przesunięcia akcentu z przynależności narodowej na lokalność. W rezultacie owych zjawisk kultura zaolziańska, dawniej rozumiana jako miejscowa postać kultury polskiej, mogła być przedstawiana jako odrębna całość, do której polskość należała już tylko jako jeden z historycznych dopływów.

Znamiennego przykładu dostarcza wydany w 2026 r. „Słownik Česko-Polský Po našimu” Aleny Starej. Wśród około 19 tysięcy haseł znajdują się liczne gwarowe odpowiedniki wyrazów należących do

podstawowego zasobu polszczyzny. Zapisane czeską transkrypcją jako jednostki „po naszymu” i zestawione z osobnym odpowiednikiem polskim, tracą dla czytelnika widoczny związek z polszczyzną ogólną. Nie ma podstaw, by przypisywać autorce świadomy zamiar odpolszczenia gwary. Jej sposób opisu pokazuje jednak, że „polskie” może być odczuwane jako zewnętrzne, choć ten sam wyraz w postaci gwarowej uchodzi za własny.

Z tym zjawiskiem wiąże się zjawisko „tustelanizmu” (od gwarowego „tu stela”, czyli „stąd”): w ujęciu krytycznym postawa, w której miejscowe zakorzenienie zastępuje identyfikację narodową. Józef Szymeczek nazwał ten proces „uwstecznianiem się świadomości narodowej”. Memoriał nabiera pełnego znaczenia w świetle tych późniejszych następstw. Jego autorzy uchwycili początek oddzielania polskiej deklaracji od uczestnictwa w polskiej kulturze i wspólnocie historycznej. Polskość mogła zachować nazwę, instytucje i obrzędy, tracąc wspólny język kultury, repertuar odniesień i doświadczenia. Stała się jak biblijna sól zwietrzała: nadal nosiła tę samą nazwę, lecz coraz słabiej nadawała smak zbiorowemu życiu. W 1957 r. wierzono jeszcze, że – skoro „jesteśmy i chcemy zostać Polakami” – proces ten można powstrzymać. Już wtedy jednak, zrezygnowano z najostrejszego zakończenia, mającego zwieńczyć memoriał. Przyczyn tej decyzji źródła nie wyjaśniają. Kilka niewłączonych, pokreślonych i opatrzonych dopiskami kart, zarówno w odrębnym wariantcie tekstu, jak i maszynopisie, pozostało jednak w teczce z brudnopisami.

Poniżej zapoznać się można z fragmentami zakończenia. Całość dostępna jest w zespole Archiwalia Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego w Książnicy Cieszyńskiej. W transkrypcji zachowano język i skróty źródła, usuwając jedynie przeniesienia wyrazów na końcu wierszy.

• • •

Fragment projektu zakończenia, który nie wszedł do ostatecznej wersji memoriału:

„Pozostaje do sprecyzowania, gdzie tkwią przyczyny takiego stanu rzeczy, który nie przynosi honoru Czechom, boleśnie dotyka Polaków i wyrządza szkodę idei proletariackiego zbratania się narodów, należących do jednego obozu socjalizmu i pokoju.

Otóż oświadczamy z całą stanowczością i szczerością, że my Polacy naszą postawą zarówno obywatelską, jak i polityczną postępujemy lojalnie i rzetelnie wobec Partii i władz ČSR, wypełniamy jak najsolidniej nasze obowiązki i w niczym nie zadrążniamy stosunków z Czechami.

Jedyną naszą winą w oczach Czechów jest to, że jesteśmy i chcemy zostać Polakami i nie chcemy się »zasymilować«, tak jak nie »zasymilowali się« nasi przodkowie przez z górą 600 lat. Przyczyną zatem tkwią poza nami, względnie są od nas niezależne. W pierwszej linii są to Czesi, którzy ten teren chcą jak najprędzej »zasymilować« i wykazać, że panują nad nim w zdecydowanej większości. [...]

Nasilenie polityki czeskiej, której nie wahamy się określić jako eksterminacyjnej, ujawniło się wyraźnie w okresie wydarzeń październikowych w Polsce Ludowej, do których Czesi ustosunkowali się zdecydowanie negatywnie.

I tak jak wystąpienie tow. Cieślara w r. 1952 w sprawie stosunków narodowościowych ludności Śląska Cieszyńskiego w ČSR posłużyło Czechom za pretekst do przeprowadzenia czystki wśród ludności polskiej w Partii KPCz i organizacji PZKO, tak też pod pozorem zwalczania »gomulkowskiżny« zwalczą się wszyscy, co polskie.

Do walki z tymi bezustannie nękającymi nas metodami wynaradawiania potrzeba nam obrony i pomocy naszej Macierzy — Polski Ludowej.

O ile w początkowym okresie powojennym do r. 1950 przedstawicielstwa PRL żywo interesowały się losami ludności polskiej w ČSR i sposobem realizacji układu o przyjaźni i wzajemnej pomocy z 1947 r., to w latach od 1950 do 1956 położenie tej ludności było dla władz polskich całkowicie obojętne – gorzej jeszcze: przychodzili do nas z drugiej strony Olzy oficjalni przedstawiciele polscy i nawoływali w Czeskim Cieszynie na publicznych zebraniach towarzyszy czeskich do wykończenia i rozgromienia resztek polskiego nacjonalizmu w ČSR przy żywiołowym i gromkim aplauzie czeskich szowinistów. I rzeczywiście apel za każdym razem odnosił skutek: Czesi wykańczali i rozgramiali polskość Zaolzia.

[...]

Polska Ludowa winna sobie uświadomić, że na tym małym skrawku ziemi żyje lud polski o najlepszych tradycjach szczerze demokratycznych i to od najdawniejszych lat, kiedy to jeszcze na innych ziemiach Polski rozpierał się duch szlacheckiego synów, dla których żadna ofiara nie była dość wielka, by bronić polskości tej Ziemi, a gdy wyrzuceni z Niej musieli ją opuścić, pomnożyli szeregi dzielnych i wartościowych szermierzy o rozwój i potęgę Polski Ludowej we wszystkich dziedzinach jej życia i pracy, nauki i organizacji życia publicznego i politycznego. A każda grupa etniczna tak długo utrzymuje swoje wartości, jak długo żyje w klimacie i na gruncie, które ją wydały.

Głosem naszym sięgamy do sumienia Polski Ludowej.

Nie stać polskiej racji stanu, by zezwalać na dalsze karczowisko polskości na jej rubieżach!”

[Książnica Cieszyńska, APTL 030.118 [a], s. 29–31.]

Dokumentacja związana z przygotowaniem i rozpowszechnianiem memoriału zachowała się w zespole Archiwalia Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, w czterech kolejnych jednostkach o sygnaturach APTL 030.115–030.118. Obejmuje czystopisy i kopie dokumentu, jego wcześniejsze redakcje, brudnopisy, projekt niewłączonego zakończenia, materiały statystyczne i prasowe, opracowania poszczególnych zagadnień oraz ślady organizacji jego planowanego kolportażu. Całość liczy kilkaset stron i pozwala prześledzić nie tylko treść memoriału, lecz również sposób jego powstawania. Wszystkie materiały zostały zdigitalizowane i są dostępne online za pośrednictwem Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. ●

KRZYSZTOF SZELONG

Ilustracje:

1. Obwoluta teczki zawierającej brudnopisy i duplikaty memoriału „O położeniu ludności polskiej w Czechosłowacji. Głos ludności polskiej z Zaolzia”. Czerwonym ołówkiem zapisano na niej planowaną liczbę egzemplarzy — „25 + 9” — oraz rozdzielnik obejmujący osoby i instytucje, którym zamierzano przekazać dokument. Książnica Cieszyńska, APTL 030.118 [a].

2. Pierwsza karta rękopiśmiennego projektu zakończenia memoriału, zatytułowanego „Uwagi końcowe i wnioski”, niewłączonego do jego ostatecznej wersji. Zachowany tekst, opatrzone licznymi poprawkami redakcyjnymi, rozpoczyna próbę wskazania przyczyn opisywanej sytuacji ludności polskiej. Książnica Cieszyńska, APTL 030.118 [a], pierwotna paginacja s. 29, PDF s. 46.

3. Hotel „Piast” w Czeskim Cieszynie, przed II wojną światową noszący nazwę Domu Reprezentacyjnego „Polonia”. W gmachu, należącym do Towarzystwa Oszczędności i Zaliczek, mieściły się biura polskich towarzystw; budynek stanowił jeden z ważniejszych ośrodków polskiego życia społecznego na Zaolziu. Również po 1945 r. odbywały się w nim zebrania i imprezy organizowane przez PZKO. Pocztówka.

Budżet Obywatelski Cieszyn 2027

Burmistrz Miasta Cieszyna zaprasza Mieszkańców Cieszyna do składania projektów w ramach Budżetu Obywatelskiego Miasta Cieszyna na 2027 rok!

Projekt może zgłosić każdy mieszkaniec naszego miasta, który uzyskał dla swojego projektu pisemne poparcie co najmniej 20 mieszkańców Cieszyna. Oprócz opisu projektu, wymagane jest określenie szacunkowego kosztu jego realizacji. Dodatkowo należy załączyć mapy, szkice, ewentualnie posiadaną dokumentację techniczną.

Koszt realizacji projektu nie może przekroczyć kwoty 50.000,00 zł (pięćdziesiąt tysięcy złotych).

Formularze zgłoszenia projektu, formularze kart poparcia dla projektu w wersji elektronicznej, jak również wszystkie informacje dotyczące budżetu obywatelskiego będą dostępne na stronie internetowej <https://cieszyn.budzetobywatelski.pl>

W Punkcie Obsługi Klienta Urzędu Miejskiego w Cieszynie można uzyskać formularze w wersji papierowej.

W ramach Budżetu Obywatelskiego zgłaszać można projekty inwestycyjne, remontowe, edukacyjne, integracyjne o charakterze lokalnym i ogólnomiejskim, jak np. budowa placu zabaw czy małej architektury, urządzenia miejsca rekreacyjnego lub projekty integrujące społeczność lokalną (np. warsztaty, wydarzenia) itp.

• • •

Konsultacje z Zespołem ds. Budżetu Obywatelskiego:

■ w dniach: 03.08.2026 r. – 13.08.2026 r. będzie możliwość odbycia rozmów konsultacyjnych z członkami Zespołu ds. Budżetu Obywatelskiego.

Terminy spotkań z członkami Zespołu ds. Budżetu Obywatelskiego ustalane będą przez pracowników Referatu Strategii i Infrastruktury Miejskiej (tel. 334794255, 334794256).

• • •

Termin zgłaszania projektów:

Projekty należy zgłaszać od dnia 10.08.2026 r. do dnia 23.08.2026 r.:

■ elektronicznie, poprzez wypełnienie formularza on-line na stronie internetowej <https://cieszyn.budzetobywatelski.pl>

■ osobiście, w Punkcie Obsługi Klienta Urzędu Miejskiego w Cieszynie, ul. Rynek 1, 43-400 Cieszyn, w godzinach pracy Urzędu,

■ pocztą, na adres: Urząd Miejski w Cieszynie, ul. Rynek 1, 43-400 Cieszyn, z adnotacją na kopercie „Budżet Obywatelski” (decydować będzie data wpływu do Urzędu Miejskiego). ♦

SRM

Burmistrz Miasta Cieszyna Gabriela Staszkievicz serdecznie zaprasza mieszkańców do wspólnej pracy na rzecz naszego Miasta!

HARMONOGRAM CZYNNOŚCI ZWIĄZANYCH Z WYBOREM PROJEKTÓW DO REALIZACJI W 2027 ROKU

	Zakres prac	Termin realizacji
1.	Konsultacje z członkami Zespołu ds. Budżetu Obywatelskiego	03.08.2026 r. – 13.08.2026 r.
2.	Składanie przez mieszkańców Cieszyna projektów	10.08.2026 r. – 23.08.2026 r.
3.	Weryfikacja i opiniowanie projektów przez właściwe wydziały Urzędu Miejskiego w Cieszynie oraz jednostki organizacyjne Gminy Cieszyn wraz z możliwością dokonywania korekt	do 11.09.2026 r.
4.	Ostateczna weryfikacja projektów przez Zespół ds. Budżetu Obywatelskiego pod względem formalno-prawnym oraz możliwości realizacji i zabezpieczenia w budżecie miasta Cieszyna ewentualnych środków, które pokryją generowane przez projekt koszty w przyszłości	do 16.09.2026 r.
5.	Podanie do publicznej wiadomości listy projektów przewidzianych do głosowania oraz listy projektów, które nie zostaną poddane pod głosowanie	do 25.09.2026 r.
6.	Postępowanie odwoławcze	26.09.2026 r. – 09.10.2026 r.
7.	Podanie do publicznej wiadomości zaktualizowanych list projektów dopuszczonych bądź niedopuszczonych do głosowania	do 23.10.2026 r.
8.	Głosowanie mieszkańców Cieszyna na projekty	26.10.2026 r. – 06.11.2026 r.
9.	Opracowanie wyników głosowania przez Zespół ds. Budżetu Obywatelskiego, utworzenie listy projektów wybranych przez mieszkańców do realizacji i przedstawienie jej Burmistrzowi Miasta Cieszyna	10.11.2026 r. – 16.11.2026 r.
10.	Ogłoszenie listy projektów wybranych do realizacji	do 20.11.2026 r.
11.	Usunięcie danych osobowych osób głosujących z platformy do głosowania: https://cieszyn.budzetobywatelski.pl	do 31.12.2026 r.

Samotność nie ma wieku – rusza program TANDEM

Są osoby, dla których największym problemem nie jest choroba, lecz samotność – zostań wolontariuszem Programu „TANDEM” i podaruj komuś swoją obecność. Fundacja Adsum rozpoczyna rekrutację wolontariuszy do Programu „TANDEM” i zaprasza wszystkich, którym los starszych, samotnych seniorów nie jest obojętny.

Ich podopiecznymi są osoby starsze, które z powodu wieku i stanu zdrowia nie mogą korzystać z zajęć, klubów seniora czy innych aktywności skierowanych do osób w pełni sił. Większość czasu spędzają samotnie w swoich domach. Często nie mają bliskiej rodziny, a jeśli nawet ją mają, kontakt jest sporadyczny. Dni mijają im w ciszy, bez rozmowy i obecności drugiego człowieka. Właśnie dlatego powstał Program „TANDEM”.

Na czym polega wolontariat?

Wolontariusze Programu „TANDEM” pełnią rolę serdecznego towarzysza dla seniorów zmagających się z samotnością i wykluczeniem społecznym. Nie świadczą usług opiekuńczych ani medycznych. Ich zadaniem jest bycie obok. To wspólna herbata, rozmowa, spacer, gra w szachy, układanie puzzli, czytanie książki, oglądanie rodzinnych zdjęć czy zwyczajne wysłuchanie drugiego człowieka.

To właśnie takie spotkania sprawiają, że senior odzyskuje poczucie, że nadal jest ważny i potrzebny.

Kto jest poszukiwany?

Fundacja szuka osób pełnoletnich (18+). Nie ma górnej granicy wieku. Liczy się przede wszystkim: empatia, otwartość na drugiego człowieka, odpowiedzialność i gotowość do budowania długotrwałej relacji. Wystarczy, że możesz poświęcić około 2 godzin tygodniowo, spotykając się regularnie z jednym seniorem.

Idea Fundacji Adsum opiera się na wolontariacie towarzyszącym, którego celem jest budowanie trwałej więzi pomiędzy wolontariuszem i seniorem. – Nie szukamy osób, które odwiedzą seniora raz. Szukamy ludzi, którzy chcą stać się częścią jego codzienności – wyjaśniają. – Poznajemy obie strony i dobieramy je tak, aby stworzyć zgrany duet. Bierzemy pod uwagę: zainteresowania, temperament, sposób spędzania wolnego czasu, możliwości czasowe oraz miejsce zamieszkania. Szukamy tego, co łączy wolontariusza i seniora. Dzięki temu spotkania stają się

**Nie szukamy
superbohaterów.
Szukamy ludzi, którzy
potrafią zaparzyć
herbatę, usiąść obok
i naprawdę wysłuchać
drugiego człowieka.
Może właśnie Ty jesteś
osobą, na którą czeka
ktoś bardzo samotny?**

naturalne, a relacje mają szansę przetrwać przez długi czas.

Jak wygląda rekrutacja?

Proces rozpoczyna się od rozmowy z koordynatorem programu. Fundacja poznaje motywacje, oczekiwania i możliwości kandydata. – Rozmawiamy także o tym, jak wolontariat może wpłynąć na Twój dobrostan. To element naszej odpowiedzialności wobec wszystkich uczestników Programu „TANDEM” – informuje Fundacja Adsum. – Następnie zapraszamy na szkolenie obejmujące pierwszą pomoc, wsparcie psychologiczne oraz komunikację z osobami starszymi. Po zakończeniu szkolenia dobieramy odpowiedniego

seniora. Pierwsze spotkanie odbywa się z udziałem koordynatora, który przedstawia obie strony i pomaga rozpocząć relację. Kolejne spotkania organizowane są już samodzielnie według wspólnie ustalonego harmonogramu.

Wolontariuszom zapewnia się kompleksowe szkolenie przygotowujące do wolontariatu, Kodeks Wolontariusza i jasne zasady współpracy, stały kontakt z koordynatorem programu, indywidualne konsultacje i supervizję, grupowe spotkania wspierające, szkolenia prowadzone przez psychologów i psychoterapeutów, warsztaty rozwijające kompetencje oraz spotkania integracyjne.

Obecnie Program realizowany jest w Cieszynie, jednak celem organizatorów jest objęcie całego powiatu cieszyńskiego. Chcą docierać do mieszkańców wszystkich gmin i sołectw, poznawać seniorów w ich naturalnym środowisku i tworzyć lokalną sieć wzajemnego wsparcia.

– Nie szukamy superbohaterów. Szukamy ludzi, którzy potrafią zaparzyć herbatę, usiąść obok i naprawdę wysłuchać drugiego człowieka. Może właśnie Ty jesteś osobą, na którą czeka ktoś bardzo samotny – zachęca Fundacja.

Serdecznie zapraszamy do kontaktu!

Więcej informacji po zeskanowaniu zamieszczonego powyżej kodu QR lub na stronie www.fundacja-adsum.pl

MAT. PRAS. / RED. AB

Rodzinny plan awaryjny

Żyjemy w czasach, gdzie do wszystkiego mamy nieograniczony dostęp, o każdej porze dnia i nocy możemy odkręcić kurek, z którego leci bieżąca woda, zmieniamy położenie przełącznika i mamy światło, a w gniazdu zawsze jest prąd. Zawsze możemy wrócić do naszego domu albo mieszkania, w którym jest spokojnie, ciepło i sucho. Taki stan rzeczy traktujemy jako swego rodzaju pewnik, coś co zawsze było i zawsze jest. Ale czy na pewno?

Życie pisze nam różne scenariusze, anomalie pogodowe (np. burze, silny wiatr, itp.), bez troska i brak wyobraźni naszych sąsiadów czy innych osób, a także celowe działania mające na celu destabilizację życia społecznego i wywołanie paniki, może w okamgnieniu zmienić, zburzyć nasz poukładany świat.

Nie da się przygotować domu, aby w 100% był zabezpieczony przed wszystkimi niepożądanymi zdarzeniami. Można jednak w prosty sposób przygotować go tak, aby zmniejszyć skutki. Działaniami zapobiegawczymi będą:

- regularne sprawdzanie stanu technicznego domu, wykonywanie ich bieżących napraw,
- zaopatrzenie domu/mieszkania w czujniki dymu i tlenu węgla i regularne sprawdzanie ich działania,
- zaopatrzenie domu w agregat prądotwórczy,
- znajomość przez wszystkich domowników miejsc, w których znajdują się główne zawory wody, gazu i prądu,

- podzielenie obowiązków tak, aby każdy wiedział, za co odpowiada; zadania powinny być dostosowane do wieku i umiejętności domowników (np. jedna osoba zabiera apteczkę, inna zajmuje się zwierzętami, kolejna odcina dopływ prądu, gazu, itp.),
- pamiętanie o potrzebach wszystkich domowników (seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, niemowlęta, itp.),
- zaopatrzenie się w zapasy żywności i wody pitnej.

Już teraz warto zastanowić się, czy jesteś przygotowany na różnego rodzaju zagrożenia, czy wiesz, jak zachować się i co robić podczas nieprzewidzianych sytuacji, takich jak pożar, powódź, silna wichura, brak prądu, bieżącej wody, Internetu czy konieczność szybkiej ewakuacji. Przedstawiamy kilka rad, które należy omówić, ustalić, przed wystąpieniem takiej sytuacji w Twoim domu, czy okolicy:

- ustalcie z wszystkimi domownikami osobę (znajomego), z którą każdy będzie mógł się skontaktować, poinformujcie tą osobę o Waszych ustaleniach,
- zapisz w swoim telefonie numery do wszystkich domowników, osoby do umówionego kontaktu, ważnych instytucji,
- zapisz w pamięci telefonu nr polis ubezpieczeniowych na życie, domu, itp.,
- naucz dzieci numeru alarmowego (112) adresu zamieszkania, itp.,
- wyznacz miejsce spotkania, w których spotkacie się w sytuacji wymagającej ewakuacji (bezpieczne miejsce blisko domu i drugie miejsce poza okolicą, gdyby pierwsze wyznaczone miejsce było również zagrożone).

Ponadto zachęcamy do przygotowania zestawu ewakuacyjnego, który będzie podręczny, łatwy do zabrania. Zazwyczaj jest to plecak, który po założeniu na plecy pozostawia nam wolne ręce.

Co powinno znajdować się w zestawie/plecaku ewakuacyjnym:

- woda do picia,
- żywność o długim terminie przydatności,
- latarka (jeżeli jest zasilana bateriami, to dodatkowy zestaw baterii),
- telefon, ładowarka do telefonu,
- powerbank,
- radio akumulatorowe lub na baterie,
- apteczka wyposażona w podstawowe środki opatrunkowe i przeciwbólowe,
- lekarstwa, które przyjmujemy na stałe,
- środki higieniczne,
- ubrania na zmianę,
- koc termiczny,
- dokumenty lub kopia dokumentów w wodoodpornym opakowaniu,
- gotówka (o różnych nominałach).

Literatura opisująca powyższe zagadnienie oraz osoby zajmujące się tą problematyką zachęcają, aby co jakiś czas (co najmniej raz w roku) przeprowadzić krótkie swego rodzaju „ćwiczenia”, czyli np.:

- sprawdzenie zawartości plecaka ewakuacyjnego (kompletność, terminy przydatności do spożycia),
- sprawdzenie poprawności działania urządzeń (agregat, pompa, itp.),
- zaktualizowanie miejsc kontaktowych i nr telefonów,
- sprawdzenie dróg wyznaczonych do ewakuacji. ♦ **BBZK**

Rozwijamy program Czyste Powietrze

Od 20 lipca 2026 r. wprowadzono pakiet korzystnych zmian w programie Czyste Powietrze. Oznacza to łatwiejszy dostęp do dotacji dla większej grupy osób. Niezmienna pozostaje dbałość o bezpieczeństwo beneficjentów programu i wysoką jakość realizowanych inwestycji.

Najważniejsze zmiany dotyczą:

- zasad własności,
- wysokości dotacji,
- okresu realizacji prac objętych zaliczką,
- łatwiejszego pozyskania dokumentacji,
- urządzeń grzewczych w zakresie ogrzewania elektrycznego.

Łatwiejszy dostęp do programu

Rozszerzono katalog wyjątków od zasady posiadania nieruchomości co najmniej trzy lata. Wyjątek obejmie także właścicieli i współwłaścicieli nieruchomości nabytej w drodze zasiedzenia. Pozostaje jak dotychczas wyjątek nabycia nieruchomości w drodze spadku.

Zasada posiadania nieruchomości od co najmniej roku dotyczy osób, które posiadają minimum 50% udziałów w nieruchomości i nabyły ją:

- w drodze zakupu, np. z rynku wtórnego,
- od rodziców, dziadków lub innych wstępnych w drodze darowizny lub umowy ożywocie.

Doprecyzowano również zasady dotyczące lokali powstałych w wyniku podziału lub połączenia. Tak, jak dotychczas, dofinansowanie można otrzymać tylko na jedną nieruchomość.

Wyższe dotacje na termomodernizację

Maksymalne stawki dotacji na wybrane prace termomodernizacyjne wzrosły o 10%. Dotyczą ocieplenia ścian i innych przegród budowlanych oraz wymiany okien, drzwi zewnętrznych i bram garażowych.

Dłuższy czas na zakończenie inwestycji

Beneficjenci korzystający z prefinansowania zyskali więcej czasu na realizację

prac objętych zaliczką – 180 dni (przed zmianą – 120). Z wydłużonego terminu mogą skorzystać także osoby, które podpisały już umowę w naborze prowadzonym od 31 marca 2025 r. W tym celu trzeba zmienić umowę. Dodatkowo, tak jak dotychczas, mają kolejne 30 dni na wniosek o płatność rozliczającą zaliczkę.

• • •

Prostsze potwierdzanie wykonania inwestycji

Od 20 lipca więcej specjalistów może potwierdzać dokumenty techniczne, co ułatwi kompletowanie dokumentów niezbędnych do otrzymania dotacji i przyspieszy rozliczanie inwestycji.

Dokumenty potwierdzające:

- trwałe odłączenie starego źródła ciepła,
- dostosowanie przewodów kominowych, mogą wystawiać nie tylko mistrzowie kominarscy, lecz także osoby z odpowiednimi uprawnieniami budowlanymi.

• • •

Ułatwienie w składaniu wniosków

Korzystający z pomocy operatorów

wnioskodawcy mogą teraz sami przygotować robocze wersje wniosków w Generatorze Wniosków o Dofinansowanie (GWD).

• • •

Bardziej efektywne źródła ciepła i lista ZUM

Doprecyzowano zasady korzystania z Listy ZUM. Jeżeli urządzenie zostało zawieszone lub usunięte z listy ZUM przed wystawieniem faktury (końcowej), jest kwalifikowane do dofinansowania, o ile było na liście ZUM w dniu wystawienia faktury zaliczkowej na zakup/montaż tego urządzenia, a do rozliczenia przedstawiona zostanie faktura (końcowa) na to urządzenie.

Od 2027 r. program będzie wspierał wyłącznie najbardziej efektywne energetycznie źródła ciepła. Program nie będzie już wspierał ogrzewania elektrycznego innego niż pompy ciepła. To oznacza, że dofinansowanie nie obejmie np. mat grzewczych, kotłów elektrycznych, grzejników elektrycznych.

• • •

Fundamenty reformy programu bez zmian

Reforma programu, obowiązująca od 31 marca 2025 r., uporządkowała zasady wsparcia i wprowadziła rozwiązania zwiększające bezpieczeństwo beneficjentów.

Nadal obowiązują:

- audyt energetyczny,
- świadectwo charakterystyki energetycznej,
- system operatorów,
- limity kosztów kwalifikowanych,
- zasada „jeden beneficjent – jeden budynek”,
- brak dotacji do kotłów gazowych,
- dotychczasowe poziomy dofinansowania i kryteria dochodowe.

Program Czyste Powietrze będzie nadal rozwijany przez NFOŚiGW, aby skuteczniej wspierać termomodernizację domów i poprawę jakości powietrza. ◆

NFOŚiGW

PRZETARG NA LOKAL UŻYTKOWY W MIEJSKICH HALACH TARGOWYCH

Miejski Zarząd Dróg w Cieszynie ogłasza przetarg pisemny na lokal użytkowy znajdujący się w budynku Miejskich Hal Targowych przy ul. Stawowej 6, stanowiący własność Gminy Cieszyn, o powierzchni 387 m² na prowadzenie w lokalu działalności gospodarczej.

Osoby zainteresowane zawarciem umowy najmu mogą składać oferty do dnia 14.08.2026 roku (piątek) do godz. 9:00 w Sekretariacie Miejskiego Zarządu Dróg w Cieszynie, ul. Liburnia 4, I piętro, pokój nr 203 w zamkniętych kopertach z adnotacją „Przetarg na lokal użytkowy o powierzchni 387 m² przy ul. Stawowej 6 w Cieszynie”.

Otwarcie ofert nastąpi w dniu **14 sierpnia 2026 roku (piątek) o godz. 11:00** w siedzibie Miejskiego Zarządu Dróg w Cieszynie.

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest dokonanie przelewu na konto PKO BP o/Cieszyn Nr 30 1020 2313 0000 3802 1123 6215 z dopiskiem: „Wadium, przetarg na lokal użytkowy o powierzchni 387 m² przy ul. Stawowej 6 w Cieszynie” do dnia **14 sierpnia 2026 roku (piątek) do godz. 9:00** wadium w wysokości 300,00 zł / słownie: trzysta złotych 00/100.

Wadium zwraca się niezwłocznie po odwołaniu lub zamknięciu przetargu, nie później niż w ciągu 3 dni roboczych od dnia odwołania lub zamknięcia przetargu. Oferent, który wygra przetarg, zobowiązany jest niezwłocznie do zawarcia umowy najmu oraz dostarczenia wszelkich wymaganych dokumentów, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia o wynikach przetargu, pod rygorem utraty wadium.

Wadium wpłacone przez uczestnika przetargu, który przetarg wygrał, zalicza się na poczet opłat czynszu najmu lub innych należności MZD. Wadium wpłacone przez oferenta nie podlega oprocentowaniu.

W przetargu mogą brać udział osoby lub instytucje niezalegające z opłacaniem danin publicznych, nieposiadające nieuregulowanych w terminie zobowiązań cywilnoprawnych oraz nieposiadające zaległości finansowych wobec: Urzędu Skarbowego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Miejskiego Zarządu Dróg z siedzibą w Cieszynie.

Powyższe warunki dotyczące oferty podane w ogłoszeniu powinny być spełnione łącznie. Niespełnienie jakiegokolwiek z nich powoduje wyłączenie oferenta z dalszej procedury przetargowej.

Oferta musi zawierać: dane oferenta, propozycję stawki czynszu najmu za 1 m² powierzchni lokalu (do czynszu dolicza się 23% podatku VAT – stawka minimalna 17,44 zł netto/m²), określenie sposobu zagospodarowania lokalu, oświadczenie o niezaleganiu z opłacaniem składek wobec US i ZUS, niezaleganiu z opłacaniem danin publicznych, nieposiadaniu nieuregulowanych, w terminie zobowiązań cywilnoprawnych, oświadczenie o zapoznaniu się ze stanem technicznym lokalu oraz projektem umowy najmu i ich akceptacją, klauzulę o składaniu fałszywych oświadczeń, dowód uiszczenia wadium, podpis oferenta i telefon kontaktowy, numer konta, na które należy zwrócić wpłacone wadium.

Formularz ofertowy, projekt umowy najmu są udostępnione do pobrania na stronie internetowej www.bip.um.cieszyn.pl a także w siedzibie Miejskiego Zarządu Dróg w Cieszynie.

W przypadku złożenia oferty nie na formularzu ofertowym, oferta winna zawierać wszelkie informacje zawarte w formularzu ofertowym. Szczegółowe informacje można uzyskać w Miejskim Zarządzie Dróg w Cieszynie – Dział Logistyki, ul. Stawowa 6, tel. 33 852 36 53.

MZD w Cieszynie zastrzega sobie prawo zamknięcia przetargu bez wybrania którejkolwiek z ofert lub odstąpienia od przetargu bez podania przyczyny.

INFORMACJA O ZAMKNIĘCIU DROGI DLA RUCHU KOŁOWEGO – UL. KATOWICKA W CIESZYNIE

Zakład Gospodarki Komunalnej w Cieszynie Sp. z o.o. informuje, że w związku z remontem kanalizacji ogólnospławnej w rejonie skrzyżowania ul. Katowickiej z ul. Filasiewicza **od dnia 4 sierpnia 2026 r. nastąpi zamknięcie odcinka ul. Katowickiej i ul. Filasiewicza w Cieszynie.**

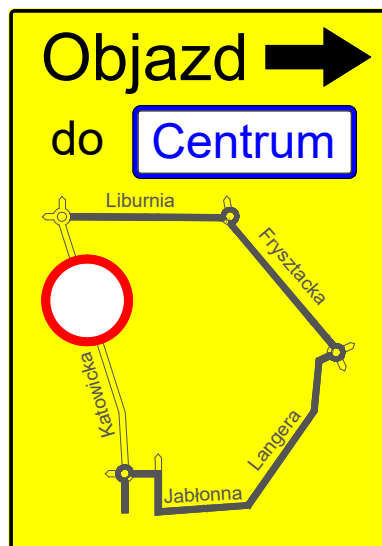
Podczas robót wjazd do miasta w kierunku centrum będzie wyznaczony przez ul. Jabłonną – ul. Langerę – ul. Frysztacką – ul. Liburnia. Natomiast objazd do wyjazdu z miasta w kierunku Katowic będzie prowadził ul. Liburnia – ul. Frysztacką – ul. Langerę – ul. Jabłonną.

Orientacyjny czas prowadzenia robót to ok. 1 – 2 tygodnie. Zamknięty odcinek będzie wyłączony z ruchu kołowego.

Prosimy wszystkich uczestników ruchu o zachowanie szczególnej ostrożności, stosowanie się do oznakowania tymczasowego oraz respektowanie poleceń osób zabezpieczających teren robót.

Termin rozpoczęcia robót może ulec zmianie w przypadku niekorzystnych warunków atmosferycznych, tj. opadów deszczu.

Przepraszamy za powstałe utrudnienia i dziękujemy za wyrozumiałość.

ZMIANY W KURSOWANIU AUTOBUSÓW CIESZYŃSKIEJ KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ OD 4 SIERPNIA 2026 R.

W związku z zamknięciem przejazdu ul. Katowicką w obrębie skrzyżowania z ul. Filasiewicza od 4 sierpnia 2026 r. wystąpią następujące zmiany w kursowaniu autobusów komunikacji miejskiej:

- Linia nr 5 i 41 – nie będzie obsługiwany przystanek Katowicka,
- Linia nr 20 – kursy z ul. Słowiczej skrócone do przystanku Moniuszki Żłobek, a kursy w kierunku ul. Słowiczej rozpoczynają się będą z przystanku Szymanowskiego. Nie będą obsługiwane przystanki Katowicka, Węgielna i Pastwiska Katowicka,
- Linia nr 22 – nie będzie obsługiwany przystanek Katowicka, a przystanek Węgielna w kierunku ul. Słowiczej zostanie przeniesiony na ul. Motelową w obrębie skrzyżowania z Katowicką.

Przepraszamy za powstałe utrudnienia i dziękujemy za wyrozumiałość.

NIERUCHOMOŚĆ NA SPRZEDAŻ

Burmistrz Miasta Cieszyna ogłasza ustny przetarg nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej oznaczonej jako działka nr 6/12, obr. 53 o powierzchni 0,0089 ha oraz nieruchomości gruntowej oznaczonej jako działka nr 8/1 oraz 8/2, obr. 53 o łącznej powierzchni 0,2407 ha, położonych w rejonie ul. Towarowej w Cieszynie (oznaczenie nieruchomości według danych z ewidencji gruntów i ksiąg wieczystych).

Cena wywoławcza nieruchomości będących przedmiotem przetargu wynosi łącznie 1 600 000,00 zł. Do ceny ustalonej w przetargu zostanie doliczony podatek VAT wg stawki 23 %. **Przetarg odbędzie się w dniu 6 października 2026 r. w sali nr 205 Urzędu Miejskiego w Cieszynie (Rynek 1, II piętro) o godz. 12:00.**

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłacenie w formie pieniężnej wadium w wysokości 160 000,00 zł. Wadium należy wnieść w nieprzekraczalnym terminie do dnia 1 października 2026 r. przelewem na konto Urzędu Miejskiego w Cieszynie PKO Bank Polski nr 12 1020 2313 0000 3102 1123 5233. Za termin wpłaty wadium uważa się wpływ środków finansowych na konto Urzędu Miejskiego w Cieszynie.

Wadium wpłacone przez osobę, która wygra przetarg, zalicza się na poczet ceny sprzedaży nieruchomości, a w przypadku uchylenia się przez tę osobę od zawarcia umowy, wadium przepada na rzecz sprzedającego. Pozostałym uczestnikom przetargu wadium zwraca się przelewem na wskazane konto (nie później niż przed upływem 3 dni od zamknięcia przetargu).

Cena osiągnięta w przetargu, pomniejszona o wpłacone wadium, powinna być wpłacona przez nabywcę na wskazane konto, nie później niż do dnia zawarcia umowy notarialnej. Koszty umowy ponosi nabywca.

Ogłoszenie o przetargu w pełnej treści zostało wywieszone na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Cieszynie oraz zamieszczone na stronach internetowych: bip.um.cieszyn.pl, infopublikator.pl. Szczegółowe informacje dotyczące przetargu można uzyskać w Wydziale Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Cieszynie – tel. 33 4794 237.

BON CIEPŁOWNICZY W CIESZYNIE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie informuje, iż do 31 sierpnia 2026 r. są przyjmowane wnioski o wypłatę bonu ciepłowniczego.

Bon ciepłowniczy to świadczenie skierowane do gospodarstw domowych, które korzystają z ciepła systemowego dostarczanego przez przedsiębiorstwo Tauron Ciepło sp. z o.o. (poprzednio Energetyka Cieszyńska sp. z o.o.)

Obowiązuje kryterium dochodowe, obliczone na podstawie dochodu z roku 2025: ● dla gospodarstw jednoosobowych: 3.272,69 zł, ● dla gospodarstw wieloosobowych: 2.454,52 zł/os.

Wysokość bonu ciepłowniczego dla gminy Cieszyn: jednorazowo 1.000,00 zł, z uwzględnieniem tzw. zasady „złotówka za złotówkę”.

Do rozpatrzenia wniosku niezbędne jest dołączenie zaświadczenia zarządcy budynku, które potwierdza fakt korzystania z ciepła systemowego oraz zawiera informację o wysokości jednoskładnikowej ceny ciepła netto.

Dalszych informacji dotyczących zasad przyznawania bonu ciepłowniczego oraz sposobu składania wniosków udziela Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie przy ul. Skrajnej 5 (biuro nr 11) w godzinach swojej pracy: poniedziałek 8.00 – 16.00, wtorek-piątek: 7.00-15.30 oraz pod nr telefonu: 33 479 49 42; 33 479 49 39; 33 479 49 41; 33 479 49 43.

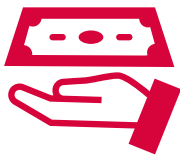
UWAGA! CZASOWE UTRUDNIENIA W RUCHU W CENTRUM CIESZYNA!

Informujemy, że w związku z realizacją zdjęć do serialu fabularnego **w dniach 3-7 sierpnia 2026 r. na ulicach Menniczej, Placu Teatralnym oraz Starym Targu** zostanie wprowadzona tymczasowa organizacja ruchu.

Na czas prowadzenia zdjęć: ● będą występowały czasowe wstrzymania ruchu, ● zostanie wprowadzony czasowy zakaz parkowania na ul. Menniczej, Placu Teatralnym oraz Starym Targu.

Zwracamy się z uprzejmą prośbą do wszystkich kierowców o stosowanie się do wprowadzonego oznakowania oraz o niepozostawianie pojazdów w miejscach objętych zakazem parkowania.

Posiadacze abonamentów parkingowych mogą w tym czasie parkować swoje pojazdy na innych ogólnodostępnych miejscach postojowych, również poza ulicami wskazanymi w abonamencie.

TERMINY PŁATNOŚCI OBOWIĄZUJĄCE W ROKU 2026

Podatek od nieruchomości, rolny: I rata – 15 marca, II rata – 15 maja, III rata – 15 września, IV rata – 15 listopada.

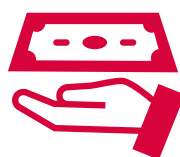
Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi: I rata – 15 kwietnia, II rata – 15 lipca, III rata – 15 października, IV rata – 15 stycznia.

Podatek od środków transportowych: I rata – 15 lutego, II rata – 15 września. **Opłata od posiadania psa:** 31 marca.

Opłata za wieczyste użytkowanie: 31 marca. **Opłata za dzierżawę roczną:** 31 marca.

Konto Bankowe – ING Bank Śląski w Cieszynie:

- podatek od nieruchomości, rolny – indywidualne konta bankowe lub 94 1020 2313 0000 3002 1123 4970.
- opłata od psa, opłata skarbową: 94 1020 2313 0000 3002 1123 4970.
- użytkowanie wieczyste, dzierżawy, zezwolenia alkoholowe, mandaty straży miejskiej: 24 1020 2313 0000 3602 1122 7206.
- opłata za gospodarowanie odpadami – indywidualne konta bankowe lub 89 1020 2313 0000 3202 1123 4962.

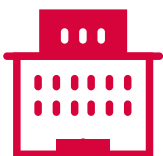
SKŁADANIE WNIOSKÓW DO PROJEKTU BUDŻETU NA 2027 ROK

W związku z rozpoczęciem prac związanych z opracowaniem projektu budżetu na 2027 rok zapraszamy do czynnego udziału radnych oraz jednostki organizacyjne Gminy w tworzeniu projektu budżetu.

Organizacje społeczne, polityczne oraz mieszkańcy Gminy mogą składać wnioski – **do 31 sierpnia 2026 roku**.

Podmioty niezaliczone do sektora finansów publicznych, dla których nie mają zastosowania przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – **do 15 października 2026 roku** (wnioski składamy na formularzu będącym załącznikiem do Uchwały nr V/29/11 z dnia 27 stycznia 2011 r. Rady Miejskiej Cieszyna).

Informuję, że złożone wnioski stanowią materiały pomocnicze do opracowania projektu budżetu. Wnioski można składać osobiście w Kancelarii Ogólnej Urzędu Miejskiego, przesyłać elektronicznie na adres urzed@um.cieszyn.pl lub listownie na adres: Urząd Miejski w Cieszynie, ul. Rynek 1, 43-400 Cieszyn.

WYKAZ NIERUCHOMOŚCI PRZEZNACZONYCH DO WYDZIERŻAWIENIA

Burmistrz Miasta Cieszyna informuje o sporządzeniu wykazu nieruchomości przeznaczonych do wydzierżawienia na czas oznaczony 12 miesięcy.

Wykaz obejmuje 11 nieruchomości o łącznej powierzchni 8 746 m², położonych poza drogami publicznymi przy ulicach: Doktora Jana Michejdy, Solnej, Karola Miarki, Czarnym Chodniku, Dojazdowej, Przykopie oraz przy alei Jana Łyska. Nieruchomości przeznaczone są na organizację i prowadzenie płatnych parkingów niestrzeżonych.

Z dniem 17 lipca 2026 r. wykaz został podany do publicznej wiadomości na okres 21 dni poprzez wywieszenie na tablicach ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Cieszynie i Miejskiego Zarządu Dróg w Cieszynie oraz zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Cieszynie i w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Cieszyna.

Po upływie okresu wywieszenia wykazu zostanie ogłoszony pisemny przetarg nieograniczony na dzierżawę wskazanych nieruchomości.

LOKAL UŻYTKOWY DO WYNAJĘCIA

Zakład Budynków Miejskich w Cieszynie Spółka z o.o. informuje, że przeznaczą do najmu lokal użytkowy położony na parterze budynku przy **ul. Zamkowej nr 6 w Cieszynie** (wejście do lokalu od strony ul. Przykopa) o łącznej powierzchni użytkowej 31.69 m², w drodze pisemnego przetargu nieograniczonego do prowadzenia w lokalu dowolnej działalności gospodarczej.

Ogłoszenie o przetargu zostało podane do wiadomości poprzez umieszczenie na stronie internetowej Zakładu Budynków Miejskich w Cieszynie Spółka z o.o. www.bip.um.cieszyn.pl = zakładka Jednostki Organizacyjne = katalog Zakład Budynków Miejskich w Cieszynie Sp. z o.o. Szczegółowe informacje można uzyskać w Dziale Lokalowym ZBM, tel. 33 852 37 52.

NAGRODA W KULTURZE 2026

Informujemy, że **do dnia 31 sierpnia 2026 roku można zgłaszać Kandydatów do Nagrody Miasta Cieszyna w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury**. Poniżej przedstawiamy szczegółowe zasady i tryb przyznawania nagrody:

1. Nagroda przyznawana jest za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury.
2. Nagrodę może otrzymać artysta, twórca lub animator działający w różnych dziedzinach sztuki na podstawie oceny całokształtu dorobku lub osiągnięć o istotnym znaczeniu.
3. Wnioski o przyznanie nagrody mogą składać: instytucje kultury, organizacje pozarządowe i osoby prywatne.
4. Nagroda może być przyznana z własnej inicjatywy przez Radę Miejską.
5. Nagroda za całokształt działalności może być przyznana tej samej osobie tylko jeden raz.
6. W roku kalendarzowym przyznaje się jedną nagrodę.
7. Wnioski zawierające: dane osobowe oraz opis dokonań kandydata przyjmuje Biuro Rady Miejskiej Cieszyna do 31 sierpnia każdego roku. Wnioski można składać w Biurze Obsługi Klienta Urzędu Miejskiego na parterze.
8. Wnioski wstępnie analizuje Komisja Kultury, Oświaty i Sportu i przedstawia Radzie Miejskiej opinie co do przyznania Nagrody.
9. Nagrodę przyznaje Rada Miejska Cieszyna.
10. Nagrodzony otrzymuje również okolicznościowy medal miasta Cieszyna za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury.
11. Nagroda jest wręczana podczas uroczystej sesji Rady Miejskiej lub przy innej stosownej okazji.

Internetowy link do przedmiotowej uchwały (Uchwała nr XVII/148/15 z 30.12.2015 można znaleźć na stronie www.cieszyn.pl w sekcji Strefa mieszkańca w zakładce „Jak załatwić sprawę – Wydział Kultury i Promocji Miasta”. Informacji udzielają pracownicy Wydziału Kultury i Promocji Miasta (kultura2@um.cieszyn.pl, tel. 33 4794346). Wniosek można złożyć również drogą elektroniczną poprzez e-doręczenia.

SRERNA CIESZYNIANKA 2026

Burmistrz Miasta Cieszyna informuje, że **do 31 sierpnia 2026 roku, do godz. 15:00 w Biurze Obsługi Klienta Urzędu Miejskiego w Cieszynie** można zgłaszać kandydatów do Lauru „Srebrnej Cieszyńianki” Miasta Cieszyna 2026.

Prawo zgłaszania kandydatów do ww. wyróżnienia przysługuje wszystkim działającym na terenie Gminy Cieszyn stowarzyszeniom, organizacjom, instytucjom, radom osiedli i Burmistrzowi Miasta.

Zgłaszani kandydaci powinni być osobami, które w szczególny sposób zasłużyły się dla społeczności, w której działają i wniosły nowe, pozytywne wartości lub były na tyle nowatorskie i innowacyjne, że ich działanie może zostać uznane za godne naśladowania, polecenia i być wzorem dla innych. Laur jest przyznawany osobom, które zasłużyły się w następujących obszarach: społecznym, regionalnym, tradycji kulturalnych, wartości uniwersalnych, prac twórczych, pracy z dziećmi i młodzieżą, działalności samorządowej, promocji regionu, przy czym na poziomie gminy, wyróżnienie ma charakter lokalny i jest adresowane do osób posiadających miejsce zamieszkania na jej terenie.

Formularz zgłoszeniowy, Regulamin Laurów Ziemi Cieszyńskiej oraz dodatkowe informacje uzyskać można:

- w Biurze Rady Miejskiej (Rynek 1, pokój 35, tel. 33 4794 311 i 33 4794 312, e-mail: biurorady@um.cieszyn.pl)
- w Wydziale Kultury i Promocji Miasta Urzędu Miejskiego (Rynek 1, pokój nr 104 i 105, tel. 33 4794 332, e-mail: kultura@um.cieszyn.pl),
- w Cieszyńskim Centrum Informacji (Rynek 1, tel. 33 4794 248, e-mail: mci@um.cieszyn.pl)
- w Biurze Obsługi Klienta Urzędu Miejskiego w Cieszynie, (Rynek 1, tel. 33 4794 200, e-mail: urząd@um.cieszyn.pl).
- na stronie internetowej: www.cieszyn.pl w sekcji strefa mieszkańca, w zakładce „Jak załatwić sprawę” – Wydział Kultury i Promocji Miasta – Regulamin i procedury wyłaniania laureatów wyróżnienia samorządów Ziemi Cieszyńskiej.

Wniosek można złożyć również poprzez e-doręczenia.

KINO "PIAST"

facebook.com/kinocieszyn, tel. 668 860 355

- **31.07, g. 10:00** Wakacyjne poranki: Vaiana (familiijny, przygodowy), 7+
- **31.07-06.08, g. 15:15** Vaiana (familiijny, przygodowy), 7+
- **31.07-06.08, g. 17:30** Czytając Lolitę w Teheranie (dramat), 15+
- **01-05.08, g. 20:00** Guru (thriller), 15+
- **03-06.08, g. 10:00** Wakacyjne poranki: Vaiana (familiijny, przygodowy), 7+
- **07.08, g. 10:00** Wakacyjne poranki: Ekipa zwierzaków (animacja, komedia), 5+
- **07.08, g. 15:15** Ekipa zwierzaków (animacja, komedia), 5+
- **08-13.08, g. 16:00** Ekipa zwierzaków (animacja, komedia), 5+
- **07.08, g. 17:00** Takie jest życie (komedia, dramat), 15+
- **08-13.08, g. 17:45** Takie jest życie (komedia, dramat), 15+
- **07.08, g. 19:15** Wypadek fortepianowy (czarna komedia), 15+
- **08-12.08, g. 20:00** Wypadek fortepianowy (czarna komedia), 15+
- **10-13.08, g. 10:00** Wakacyjne poranki: Ekipa zwierzaków (animacja, komedia), 5+

CINEMA CITY

www.cinema-city.pl

- Pełny repertuar kina Cinema City, mieszczącego się w Galerii Stela przy ul. Korfańskiego 23, znajduje się na stronie internetowej www.cinema-city.pl

COK

www.domnarodowy.pl, tel. 668 860 355

- **31.07, g. 18:00** Tramvibes: Sergiusz Rudnik / John Leon (Taras Transgranicznego Centrum Informacji Turystycznej)
- **31.07, g. 21:30** Wakacyjne Kadry: Pojedynki (Rynek)
- **02.08, g. 8:00** Targi Staroci (Targowisko Miejskie, ul. Stawowa)
- **02.08, g. 16:00** Lato z Muzyką: Zespół Tomasza Telakowskiego (Park Pokoju)
- **04.08, g. 16:00** „Rzódzimy, rozprawiomy, śpiewamy po naszymu i ni jyny” – spotkanie Koła Miłośników Gwary Cieszyńskiej
- **07.08, g. 18:00** Interpretacje – Wernisaż wystawy zdjęć miesiąca, czyli "Miesiofoto" Cieszyńskiego Towarzystwa Fotograficznego (Miejska Galeria Sztuki Współczesnej 12)
- **07.08, g. 18:00** Tramvibes: Matt Rudnicki / Yacho (Taras Transgranicznego Centrum Informacji Turystycznej)
- **07.08, g. 21:30** Wakacyjne Kadry: Miłość po włosku (Rynek)
- **09.08, g. 16:00** Lato z Muzyką: Kacper Bator i Paweł Gwóźdź (Park Pokoju)
- **do 14.08** Z Ondraszkim przez dekady – 60 lat (Centrum Folkloru Śląska Cieszyńskiego)

- **do 28.08** Interpretacje – Wernisaż wystawy zdjęć miesiąca, czyli "Miesiofoto" Cieszyńskiego Towarzystwa Fotograficznego (Miejska Galeria Sztuki Współczesnej 12)

BIBLIOTEKA MIEJSKA

www.biblioteka.cieszyn.pl, tel. 33 852 07 10

- **12.08, g. 17:00** Chiny. Z wizytą w Państwie Środka – Izabela Kula (prelekcja podróżnicza z cyklu „Wakacyjne podróże z biblioteką”)

KSIĄŻNICA CIESZYŃSKA

www.kc-cieszyn.pl, tel. 33 851 38 41

- **do 14.11** Patroni cieszyńskich ulic – wystawa (Galeria Książnicy Cieszyńskiej)

MUZEUM DRUKARSTWA

www.muzeumdrukarni.pl, tel. 508 200 248

- **do 30.09** ŚLAD. LITERA. PIKSEL – wystawa

ZAMEK CIESZYN

www.zamekcieszyn.pl, tel. 33 851 08 21

- **08.08, g. 12:00–17:00** Zaprojektuj Lato z Zamkiem Cieszyn – warsztaty rodzinne i inne atrakcje
- **08.08, g. 15:00** Psi spacer – dla wszystkich miłośników psów wraz z czworonogami (prowadząca: Magdalena Smierna – Fundacja „Lepszy Świat”, zbiórka: Transgraniczne Centrum Informacji Turystycznej)
- **do 27.09** Śląska Rzecz – wystawa

MUZEUM ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO

www.muzeumcieszyn.pl, tel. 33 851 29 32

- **Wejścia na ekspozycję:** wt, czw g. 10, 11, 12, 13, 14; śr g. 12, 13, 14, 15, 16; pt, sob g. 10, 11, 12, 13, 14, 15; nd g. 10, 12, 14
- **02.08, g. 11:00** Spacer Szeznikowski – Maksymilian Kapalski (MŚC): Dzień z życia cesarza. Franciszek Józef I w Cieszynie 120 lat temu (zbiórka w Muzeum Śląska Cieszyńskiego)
- **09.08, g. 11:00** Spacer Szeznikowski – Wojciech Świąt (MŚC): Śladami żywocickich steli (zbiórka przy Pomniku Tragedii Żywocickiej w Żywocicach, ul. Padlých hrđinů 220, Havířov, Republika Czeska)
- **do 31.10** Slezské vévodkyně – ženy zdaleka ne bezvýznamné / Księżne śląskie – kobiety wcale nie bez znaczenia – wystawa (Sala Rzymska)

SPORT

www.sport.cieszyn.pl, tel. 33 479 43 95

- **każda sobota, g. 9:00** Parkrun – biegaj, truchtaj, maszeruj (start: Stadion Miejski, al. J. Łyska 21; rejestracja: parkrun.pl)

- **każdy czwartek, g. 18:00** Zajęcia jogi dla wszystkich (Szkoła Podstawowa nr 1, wejście od ul. Matejki, tel. 607 497 729)

- **01.08, g. 9:00** Wodzisław Śląski – wycieczka rowerowa (org.: TKK PTTK „Ondraszek” Cieszyn); zbiórka Rodzinny Park Rozrywkowy "Trzy Wzgórza", Wodzisław Śląski

GMINNA RADA DZ. POŻ. PUBL.

tel. 33 4794 346, grdpp@um.cieszyn.pl

Kolejne posiedzenie Gminnej Rady Działalności Pożytku Publicznego odbędzie się **25.09 o godz. 10:00** w Urzędzie Miejskim w Cieszynie.

CIESZYŃSKA RADA SENIORÓW

tel. 33 4794 312, radaseniorow@um.cieszyn.pl

- Posiedzenia Cieszyńskiej Rady Seniorów odbywają się **w każdy drugi czwartek miesiąca, w godz. 10:00-12:00, w Urzędzie Miejskim w Cieszynie**. Posiedzenia mają charakter otwarty.
- Przystanek Senior – blisko ludzi, blisko spraw – **w pierwszy i trzeci czwartek miesiąca, OTWARTA. Miejsce Aktywnej Integracji (COK "Dom Narodowy")**, wejście od ul. Matejki, **w godz. 12:00-14:00**.

INNE

- **01.08-02.08** Jarmark Piastowski (Rynek)
- **02.08, g. 10:00** Spacer leśny z herbatą (Rezerwat Kopce)
- **02.08, g. 13:30** Przewodnik czeka! Darmowe zwiedzanie Cieszyna z przewodnikiem (zbiórka przy Oranżerii Zamku Cieszyn)
- **04.08, g. 17:00** Planszówki z herbatą (Herbaciarnia Laja)
- **08.08** Bawimy się na Podgórzu – festyn osiedlowy
- **08.08, g. 20:00–2:00** Pod Wałką Party – Lata 2000 (Skwer przy Alei Łyska, organizator: Pod Wałką)
- **09.08, g. 13:30** Przewodnik czeka! Darmowe zwiedzanie Cieszyna z przewodnikiem (zbiórka przy Oranżerii Zamku Cieszyn)
- **09.08, g. 18:00** Koncert kameralny: Łukasz Romanek – organy, Wojciech Musiał – trąbka (Kościół Jezusowy)
- **11.08, g. 17:00** Planszówki z herbatą (Herbaciarnia Laja)

WAŻNE INSTYTUCJE / WIADOMOŚCI

◆ Urząd Miejski w Cieszynie

Rynek 1; ul. Ratuszowa 1, ul. Kochanowskiego 14
tel. 33 479 42 00, www.cieszyn.pl

◆ Cieszyńskie Centrum Informacji

Rynek 1, tel. 33 479 42 48,
mci@um.cieszyn.pl, api@olza.pl,

◆ Miejskie Centrum Zarządzania

Kryzysowego

ul. Kochanowskiego 14, tel. 33 47 94 367-70,
tel. alarmowy: 33 47 94 366, gcr@um.cieszyn.pl.
Po godzinach pracy dyżur pełni Straż Miejska.

◆ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Skrajna 5, tel. 33 479 49 00,
www.mops.cieszyn.pl

◆ Punkt konsultacyjno-informacyjny dla osób nadużywających środków psychoaktywnych oraz ich rodzin

ul. Skrajna 5, pok. 5, tel. 33 479 49 31

◆ Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

ul. Skrajna 5, pok. 4, tel. 33 479 49 18,
33 479 49 19

◆ Telefon zaufania dla osób dotkniętych przemocą domową

33 851 29 29, czynny w godz. 8:00-16:00

◆ Hospicjum im. Łukasza Ewangelisty

ul. Wąska 2, dyżury: każdy wt., 15:30-16:30
tel. 33 851 45 14; 797 353 207
www.hospicjumcieszyn.pl

◆ Klub Abstynenta „Familia”

ul. Trzanowskiego 2, tel. trzeźwości: 33 852 40 00
pon., czw., pt. 16:00-19:00 i wt., śr. 10:00-13:00

◆ Grupa Anonimowych Alkoholików

ul. ks. Janusza 3, tel. 33 479 53 54
Grupa "DROMADER" – spotkania w każdą niedzielę o godz. 17:00. Grupa "NOWA PERSPEKTYWA" – spotkania w każdą środę o godz. 19:00

◆ Grupa Anonimowych Narkomanów

ul. Księdza Janusza 3
Grupa "Dobra zmiana" – spotkania w każdą niedzielę o godz. 19:15.

◆ Punkt ds. narkomanii

ul. ks. Janusza 3, tel. 33 479 54 55

◆ Centrum Profilaktyki Edukacji i Terapii „Kontakt”

ul. ks. Janusza 3, tel. 33 479 54 55,
www.bycrazem.com

◆ Punkt Interwencji Kryzysowej (Stowarzyszenie PrzystańMy)

ul. Bobrecka 25, całodobowy tel. 33 500 06 07
pn.: 7:00-11:00, wt.: 7:00-11:00, śr.: 7:00-11:00, pt.: 12:00-20:00

◆ Miejski Zarząd Dróg

ul. Liburnia 4, tel. 33 858 28 90,
www.mzd.cieszyn.pl

◆ Pogotowia

Energetyczne: tel. 991, Gazowe: tel. 992,
Ciepłownicze: tel. 993, Wodociągowe: tel. 994,
Ratunkowe: tel. 999, Policja: tel. 997,
Straż Pożarna: tel. 998,
Europejski Numer Alarmowy: tel. 112

◆ Starostwo Powiatowe

ul. Bobrecka 29, Szeroka 13,
tel. 33 477 71 44, www.powiat.cieszyn.pl

◆ Straż Miejska

ul. Limanowskiego 7
tel. 986, 33 857 94 00

◆ Szpital Śląski

ul. Bielska 4, tel. 33 852 05 11, www.szpitalslaski.pl

◆ Zakład Budynków Miejskich Sp. z o.o.

ul. Liburnia 2a, tel. 33 852 25 60, zbm.cieszyn.pl

◆ Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

ul. Słowicza 59, tel. 33 479 41 00, zgk.cieszyn.pl

◆ Apteka MEDEA

ul. Bielska 8
– pon.-sob.: 21:00-23:00
– dni wolne od pracy: 14:00-21:00

Bezpłatny Informator Urzędu Miejskiego w Cieszynie, ISSN: 1234-1746.

Nakład: 4500 szt.

Wydawca: Urząd Miejski w Cieszynie
Rynek 1, 43-400 Cieszyn, tel. 33 479 42 00,
e-mail: wr@um.cieszyn.pl, www.cieszyn.pl

Zespół redakcyjny: Anna Bednarek, Jacek Kasperczyk, Anna Paściak, Barbara Stelmach-Kubaszczyk

Redaktor naczelny: Łukasz Kazimierowicz

Druk: KOLUMB Krzysztof Jański, ul. Kaliny 7, 41-506 Chorzów

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania oraz opracowania redakcyjnego tekstów zaakceptowanych do druku.

ADOPTUJ PRZYJACIELA!

"Nasi idealni towarzysze zawsze mają cztery łapy" – to prawda! Opisy i zdjęcia: Fundacja "Lepszy Świat".

Jasper ma 14 lat i jest psim seniosem, który marzy o spokojnym, bezpiecznym domu na jesień swojego życia. Jest wystraszony i ostrożny w kontaktach z ludźmi, jednak podczas pierwszego spaceru zrobił duży postęp, po około 40 minutach z rezerwą podszedł do wyciągniętej dłoni, pokazując, że potrafi obdarzyć człowieka zaufaniem. Przejeżdżające samochody wyraźnie go stresują, natomiast na inne psy reaguje spokojnie i z umiarkowanym zainteresowaniem. Nie szczeka i nie szuka konfliktów. Piesek przyjechał do Cieszyna z likwidowanego schroniska w Nowym Targu, i nie wiadomo ile czasu już tam spędził. Jest zdrowy, zaszczepiony, wykastrowany i zaczipowany.

Kontakt w sprawie adopcji i spaceru zapoznawczego: Fundacja dla Zwierząt i Środowiska „Lepszy Świat”, tel. 690 663 330 lub 690 993 333.

SPAJK to około 6-letni pies o pogodnym usposobieniu i ogromnych pokładach pozytywnej energii. Jest radosny, przyjazny i zawsze gotowy na wspólne spacerowanie oraz aktywne spędzanie czasu. Uwielbia biegać, węszyć i poznawać nowe miejsca. Jest ciekawy świata, grzecznie spaceruje i nie reaguje na mijane psy. Po długim spacerze z przyjemnością odpocznie u boku swojego opiekuna. Od roku czeka w schronisku na rodzinę, która dostrzeże jego wspaniały charakter i podaruje mu kochający dom. Jest zdrowy, zaszczepiony, wykastrowany, zaczipowany. Kontakt w sprawie adopcji i spaceru zapoznawczego: Fundacja „Lepszy Świat”, Klaudia – tel. 669 223 033, Kasia – tel. 782 717 771.

XXV SKARBY Z CIESZYŃSKIEJ TRÓWŁY

POKLADY Z TĚŠÍN/KÉ TRUHLÝ

14—16.08.2026

ORAZ

V CIESZYŇSKIE WINOBRANIE

Organizujący:

Partnerzy:

Patroni medialni:

Miejsce: GÓRA ZAMKOWA W CIESZYŃNIE • WSTĘP WOLNY!

PROGRAM:

PIĄTEK 14.08

- 16:00 • Koncert zespołu **Skład Niearchaiczny**
- 17:00 • Oficjalne otwarcie **XXV /Karbów z Cieszyńskiej TróWły**
- 17:15 • Koncert zespołu **Bartmicki**

SOBOTA 15.08

- 10:00 – 13:00 • **Warsztaty na Górze Zamkowej (Dziedziniec Zamkowy):**
snycerstwo, filcowanie, wycinanki, warsztaty kreatywne.
- 14:00 • **Otwarcie wystaw w Transgranicznym Centrum Informacji Turystycznej:**
wystawa – **Juifka Tańców Cieszyńskich** – Anna Rusinek,
wystawa – **Ocalone od zapomnienia – idea Towarzystwa Przemysłu Ludowego**
i **Domowego w Cieszyńnie (1931–1939)**.
- 15:00 • **/pacer szlakiem zabytków nieoczywistych, prowadzenie Beata Kosak i Bogdan Kosak**
(zbiórka: Transgraniczne Centrum Informacji Turystycznej)

15:00 • Oficjalne otwarcie V Cieszyńskiego Winobrania

Maciej Lipski i Bartosz Wilczyński

- 15:15 • **AccoArte – trio akordeonowe /** prowadzenie Paweł Kolla

- 16:00 • **Poznaj swojego lokalnego winiarza**

- 16:30 • **Józef Broda /** występ genialnego multinstrumentalisty

- 17:00 • **/seri Wino Idealna Para /** degustacja serów farmerskich

i win lokalnych – Promotor Kulinaryny

- 18:00 • **Renia Podsiadło & Mirek Zabłocki**

Uśmiejnij się i zaśpiewaj z nami

- 18:30 • **Poznaj swojego lokalnego winiarza**

- 19:00 • **Renia Podsiadło & Mirek Zabłocki**

Muzyczny powrót do przebojów lat 70. i 80.

- 19:30 • **Poznaj swojego lokalnego winiarza**

- 20:00 • **Zakończenie pierwszego dnia festiwalu**

NIEDZIELA 16.08

- 12:00 • **Wystrzał armatni** otwierający Jarmark Rzemieślniczy oraz
odświeżenie tablic upamiętniających **Małgorzatę Michalik, Halinę Sajdok-Zyłą**
i **Wojciecha Riessa**, osób związanych z lokalną kulturą i tradycją.

- 12:00 – 17:00 • **Jarmark Rzemieślniczy (Dziedziniec Zamkowy)**

- 12:00 – 17:00 • **Zagraj mi muzyczko – koncerty kapel regionalnych**

- 12:00 • **Kapela Torka**

- 13:00 • **Kapela Beskidzcy Zbójce**

- 14:00 • **Kapela Lipka**

- 15:00 • **Kapela Bukoń**

- 17:00 • **Oficjalne zamknięcie XXV /Karbów z Cieszyńskiej TróWły**

- 17:30 • **Nabożeństwo ekumeniczne w Rotundzie św. Mikołaja i św. Wacława**

MIEJSCE: GÓRA ZAMKOWA W CIESZYŃNIE • WSTĘP WOLNY!